

Fundusze wsparcia

Warszawa, kwiecień 2023

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Oprac. zespół ekspertów:

W I etapie (przed pilotażem instrumentu): Grzegorz Jaroszczyk, Andrzej Majchrzak, Anna Warchlewska, Anna Żmigrodzka-Szymańska, Błażej Borzym

W II etapie (po pilotażu): Grzegorz Jaroszczyk, Andrzej Majchrzak, Anna Warchlewska, Iwona Chojecka, Anna Podgórna, Marzena Sochańska-Kawiecka

Współpraca: Małgorzata Mądry, Tomasz Mika, Danuta Orzeszyna, Martyna Mądry

Redakcja i korekta: Olga Ziółkowska

Koordinacja dostępności i kontrola: Anna Szweda

Dostępność przetestowano m.in. czytnikiem ekranu NVDA

Opracowanie zostało przygotowane w ramach projektu:

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

przez Fundację im. Królowej Polski św. Jadwigi

Informacje o projekcie: www.wlaczemiespoleczne.pl

Numer projektu: POWR.02.06.00-00-0064/19-01

Projekt realizowany w ramach Działania 2.6 Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych. Oś Priorytetowa II: Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Spis treści

Słowo wstępne	5
Wprowadzenie	11
1. Podstawowe założenia Funduszu wsparcia i osoby uprawnione	14
2. Założenia do ustawy o Funduszach wsparcia	16
2.1. Proponowane regulacje ustawowe – Fundusz wsparcia	17
2.2. Uzasadnienie proponowanych regulacji ustawowych – fundusz wsparcia	27
2.3. Proponowane regulacje ustawowe – Specjalny fundusz wsparcia	32
2.4. Uzasadnienie do proponowanych regulacji ustawowych – Specjalny fundusz wsparcia	38
3. Procedura oceny możliwości samostanowienia osoby z niepełnosprawnością – osób ubezwłasnowolnionych i nie ubezwłasnowolnionych	43
3.1. Procedura w oparciu o aktualny stan prawny	43
3.2. Procedura w przypadku likwidacji instytucji ubezwłasnowolnienia w polskim systemie prawnym	44
4. Analiza sytuacji finansowej Beneficjentów instrumentu – Specjalnego funduszu wsparcia	45
5. Sposoby weryfikacji potrzeb materialnych i społecznych osoby z niepełnosprawnością	50
6. Sposób zarządzania majątkiem osoby z niepełnosprawnością i kontrola zarządu	54
6.1. Prawa i obowiązki Fundatora	54
6.2. Prawa i obowiązki Beneficjenta	55
6.3. Prawa i obowiązki Zarządcy	55
6.4. Prawa i obowiązki Protektora	57
6.5. Podmioty uprawnione do zarządzania majątkiem	60
7. Dozwolone obszary inwestowania i zasady ich gwarantowania	

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

	60
8. Zasady przystępowania do instrumentu oraz dziedziczenia zgromadzonych aktywów	64
9. Sposób wprowadzenia instrumentu do systemu	66
10. Dokumenty wdrożeniowe	66
11. Konieczne zmiany legislacyjne	67
12. Koszty związane z wprowadzeniem instrumentu	68
13. Opis pilotażu	69
Podsumowanie	73

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Słowo wstępne

Każda osoba z niepełnosprawnością ma prawo do niezależnego życia, dostępu do wsparcia oraz realizacji wszystkich wolności i praw człowieka. Utrwalone stereotypy na temat niepełnosprawności, istniejące rozwiązania prawne w zakresie opieki instytucjonalnej, praktyki pozbawienia zdolności do czynności prawnych osób z niepełnosprawnościami, brak obowiązku zapewnienia komunikacji dla osób niekomunikujących się werbalnie, brak wsparcia rodziców osób z niepełnosprawnościami, a przede wszystkim brak powszechnie dostępnej (uregulowanej ustawą) asystencji osobistej i mechanizmów samostanowienia o wsparciu i zarządzania nim skutkują wykluczeniem społecznym osób z niepełnosprawnościami.

Instrument pt. Fundusze wsparcia jest jedną z ośmiu propozycji zapewniających pełne i skuteczne włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami, przygotowanych w ramach projektu: „Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych” (numer projektu: POWR.02.06.00-00-0064/19).

Projekt realizowany jest w ramach Działania 2.6 Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych. Oś Priorytetowa II: Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 przez:

- Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych (lider projektu)
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- Fundację im. Królowej Polski św. Jadwigi
- Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną.

Ministerstwo Rodziny
i Polityki Społecznej

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Najważniejszym celem projektu jest wypracowanie nowych lub modyfikacja istniejących form wsparcia osób z niepełnosprawnościami, zapewniających możliwość korzystania każdej osobie z niepełnosprawnością z wolności i praw człowieka na zasadzie równości z innymi.

Niniejsza propozycja instrumentu pt. Fundusze wsparcia jest odpowiedzią na potrzeby osób z niepełnosprawnościami rozpoznane podczas diagnoz środowiskowych realizowanych w 2020 i 2021 roku, wskazane w dotychczas opracowanych raportach, przeprowadzonych analizach, a także zaobserwowane w trakcie pilotażu instrumentu. W ramach przeprowadzonej analizy obecnego systemu wsparcia oraz prac zespołów eksperckich Partnerzy przygotowali propozycję rozwiązań gwarantujących realizację osobom z niepełnosprawnościami prawa do niezależnego życia.

Niniejszy instrument jest elementem pakietu rozwiązań, które tworzą spójną całość, są komplementarne i nawzajem się uzupełniają. W ramach projektu powstały następujące propozycje instrumentów:

- Standard usługi asystencja osobista osoby z niepełnosprawnością
- Standardy funkcjonowania Warsztatów Terapii Zajęciowej
- Asysta prawna jako element systemu wsparcia korzystania ze zdolności do czynności prawnych
- Fundusze wsparcia (pod pierwotną nazwą: Bezpieczna przyszłość – fundusze powiernicze)
- System wsparcia osób o złożonych potrzebach w komunikowaniu się wymagających wspomagających i alternatywnych metod komunikacji (AAC)
- Mobilny doradca włączenia społecznego
- Wsparcie oprócz opieki – poszerzone wsparcie wytchnieniowe

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

- Budżet osobisty.

Tłem i punktem wyjścia wszystkich propozycji instrumentów jest Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2012 poz. 1169) (zwana dalej Konwencją, a także skrótem: KPON) oraz stanowiska Komitetu ds. praw osób z niepełnosprawnościami. Najistotniejsze w pracy zespołów eksperckich było poszukiwanie takich rozwiązań, które z jednej strony są zgodne z Konwencją i faktycznie przyczyniają się do możliwości prowadzenia niezależnego życia przez osoby z różnymi niepełnosprawnościami, bez względu na stopień i rodzaj niepełnosprawności, z drugiej są najbardziej adekwatne do sytuacji tychże osób w Polsce i możliwości jej zmiany.

Niniejsze opracowanie powinno zostać poprzedzone kilkoma uwagami:

1. W okresie od marca 2022 r. do 31 stycznia 2023 r. został przeprowadzony pilotaż wybranych elementów instrumentu, możliwych do przetestowania w istniejących warunkach prawnych. Zainteresowanie instrumentem było ogromne, w spotkaniach wzięło udział ponad 900 osób z całego kraju, z czego prawie 300 odbyło indywidualne konsultacje z ekspertami, co pozwoliło na uzyskanie obrazu, jak powinny być ukształtowane fundusze wsparcia w konkretnych sytuacjach życiowych. Szczegółowy opis pilotażu zawiera rozdział 13 niniejszego opracowania.
2. Zmodyfikowany pod wpływem przeprowadzonego pilotażu instrument Fundusze wsparcia jest komplementarny z opracowanym równoległe projektem Ustawy o funduszu wsparcia oraz o specjalnym funduszu wsparcia. W obecnej postaci trafią one do konsultacji środowiskowych.
3. Ostateczny kształt obu dokumentów zostanie opracowany po przeprowadzonych konsultacjach środowiskowych, planowanych na okres od czerwca do lipca 2023 r.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Wszystkie planowane w projekcie działania odbywają się z udziałem osób z niepełnosprawnościami, w konsultacji ze środowiskiem osób z niepełnosprawnościami, z poszanowaniem zasady „nic o nas bez nas”.

Informacje o projekcie: www.wlaczniepoleczne.pl

Ministerstwo Rodziny
i Polityki Społecznej

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Wykaz najważniejszych pojęć

1. Beneficjent funduszu:
 - a) osoba fizyczna, której potrzeby będą zaspokajane z funduszu zgodnie z wolą fundatora, albo
 - b) organizacja pozarządowa
– na rzecz której utworzony został fundusz
2. Beneficjent specjalnego funduszu – osoba fizyczna:
 - a) posiadająca orzeczenie o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności z symbolem przyczyny niepełnosprawności:
 - 01-U – upośledzenie umysłowe,
 - 02-P – choroby psychiczne,
 - 10-N – choroby neurologiczne,
 - 12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe,
 - b) która nie ukończyła 16. roku życia, posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności,
 - c) ubezwłasnowolniona całkowicie albo częściowo
– na moment ustanowienia specjalnego funduszu
3. Fundator – osoba fizyczna, która utworzyła fundusz albo specjalny fundusz poprzez przekazanie do funduszu albo specjalnego funduszu swojego mienia
4. Zarządca – osoba fizyczna albo prawna, ustanowiona przez fundatora lub sąd w celu zarządzania funduszem lub specjalnym funduszem
5. Protektor – osoba fizyczna albo prawna, ustanowiona przez fundatora lub sąd w celu sprawowania nadzoru w stosunku do zarządcy w zakresie przestrzegania prawa i postanowień zawartych w statucie oraz nadzoru nad wykonywaniem zadań zarządcy

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

6. Fundusz wsparcia – wyodrębniona finansowo masa majątkowa o zmiennej wartości i stałym przeznaczeniu określonym przez fundatora albo sąd, powstały poprzez przekazanie do funduszu mienia
7. Specjalny fundusz wsparcia – fundusz wsparcia ustanowiony na rzecz beneficjenta specjalnego funduszu

Ministerstwo Rodziny
i Polityki Społecznej

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Wprowadzenie

Głównym celem wprowadzenia Funduszu wsparcia (dalej także skrótem: FW) do porządku prawnego jest wsparcie Beneficjenta, zgodnie z celami funduszu i wolą Fundatora, a także zarządzanie mieniem funduszu w interesie Beneficjenta.

Właściwe wykorzystanie instrumentu może w znacznym stopniu ułatwić osobie uprawnionej prowadzenie godnego życia i osiągnięcie niezależności życiowej. Fundusz ma szczególne znaczenie dla osób z niepełnosprawnością.

Podmiotowość i decyzyjność osób z niepełnosprawnością jest podkreślana w aktach prawnych, dokumentach strategicznych i programowych.

Artykuł 19 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych uznaje prawo wszystkich osób z niepełnosprawnością do niezależnego życia i bycia częścią społeczności oraz wolność wyboru warunków życia, jak również sprawowanie nad tym życiem kontroli. Fundamentem tego artykułu jest podstawowa zasada z zakresu praw człowieka, mówiąca o tym, że wszyscy ludzie rodzą się równi pod względem swej godności i swych praw, oraz o tym, że każde życie ma identyczną wartość. Wspomniany przepis Konwencji podkreśla podmiotowość prawną osób z niepełnosprawnością. Ponadto zasady ogólne Konwencji wyrażają poszanowanie dla godności osobistej, indywidualnej autonomii i niezależności (Artykuł 3 lit. a) oraz potwierdzają, że pełne i efektywne uczestnictwo w życiu społecznym i włączenie społeczne (Artykuł 3 lit. c) stanowi podstawę prawa do niezależnego życia i bycia częścią społeczności. Inne zasady zawarte w Konwencji również są kluczowe w interpretacji i stosowaniu Artykułu 19.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Strategia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030¹ w działaniu V.1.3. podkreśla konieczność wprowadzenia mechanizmów wspierających zapewnienie bezpiecznej przyszłości finansowej i majątkowej osób z niepełnosprawnością.

Instytucje prawne istniejące aktualnie w polskim porządku prawnym nie są wystarczające, aby zapewnić kompleksowe rozwiązania stanowiące odpowiednie wsparcie w zabezpieczeniu majątku osobom z niepełnosprawnością, które nie są w stanie same zarządzać majątkiem, oraz osobom je wspierającym.

Często osoby wspierające osoby z niepełnosprawnością posiadające majątek muszą rozwiązać kwestię zabezpieczenia finansowego swoich dzieci, które potrzebują wsparcia w zarządzaniu majątkiem. Nawet w sytuacji, w której oprócz dziecka z niepełnosprawnością rodzice/opiekunowie mają pełnosprawne dzieci, nie można założyć, że rodzeństwo będzie w stanie wspierać swojego brata lub siostrę w zarządzaniu jego/jej majątkiem.

Wśród aktualnie obowiązujących rozwiązań prawnych, z których osoby wspierające osobę z niepełnosprawnością najczęściej korzystają, aby zabezpieczyć ich przyszłość finansową, należy wskazać:

- umowę darowizny,
- umowę dożywocia,
- testament z poleceniem.

Wskazane instytucje prawne nie zabezpieczają w pełni interesów tych osób z niepełnosprawnością, które nie są w stanie w pełni zarządzać posiadanym majątkiem.

Umowa darowizny co prawda pozwala przekazać w pełni majątek danej osobie,

¹ Załącznik do uchwały nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia dokumentu *Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030* (M.P. poz. 218).

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

polecając określone zachowanie, np. pomoc (wsparcie) osobie z niepełnosprawnością, niemniej jednak zgodnie z art. 893 Kodeksu cywilnego „Darczyńca może włożyć na obdarowanego obowiązek oznaczonego działania lub zaniechania, nie czyniąc nikogo wierzycielem (polecenie)”.

Umowa dożywocia – choć pozwala przekazać określoną nieruchomości za dożywotnią opiekę nad daną osobą – to jednak nie pozwala w pełni rozdysponować całego majątku i zabezpieczyć odpowiednio kwestii zarządzania tym majątkiem.

Testament z poleceniem pozwala spadkodawcy zapisać cały majątek określonej osobie, polecając określone zachowanie, np. pomoc danej osobie z niepełnosprawnością. Zgodnie jednak z art. 982 Kodeksu cywilnego „Spadkodawca może w testamencie włożyć na spadkobiercę lub na zapisobiercę obowiązek oznaczonego działania lub zaniechania, nie czyniąc nikogo wierzycielem (polecenie)”.

Opracowywany instrument, z uwagi na całkowitą odrębność proponowanych przepisów, jak i zapewnienie całościowego rozwiązania dla proponowanego instrumentu prawnego, musi być w zgodnej opinii ekspertów wprowadzony odrębną ustawą. Za takim rozwiązaniem przemawiają też waga problematyki i oczekiwania społeczne.

W zaproponowanym rozwiązaniu prawnym funkcjonuje fundusz wsparcia oraz specjalny fundusz wsparcia. Fundusz wsparcia może wskazywać cel społeczny lub dobroczynny, między innymi rozwój edukacji (w tym wychowania fizycznego i sportu), poprawę zdrowia, rozwój społeczny, rozwój kultury, sztuki, dziedzictwa narodowego, ochronę środowiska, promowanie praw człowieka.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Specjalny fundusz wsparcia (dalej również SFW) pozwoli kompleksowo uregulować wsparcie osoby z niepełnosprawnością – Beneficjenta SFW – w zakresie zarządzania majątkiem, który służyć będzie zaspokajaniu potrzeb tej osoby.

Szczególną troską autorów niniejszego opracowania jest znalezienie odpowiedzi na wyrażane od lat potrzeby potencjalnych Beneficjentów, w tym osób z niepełnosprawnością, ich rodzin i opiekunów. Specjalny fundusz wsparcia jest szansą na zaspokojenie nie tylko potrzeb bytowych i rehabilitacyjnych, ale również emocjonalnych i prorozwojowych.

Zapewnienie bezpiecznej przyszłości Beneficjentom, a zwłaszcza osobom z niepełnosprawnościami, pozwoli im na godne i maksymalnie niezależne życie w społeczności lokalnej, przyczyniając się do wzmocnienia procesu deinstytucjonalizacji.

1. Podstawowe założenia Funduszu wsparcia i osoby uprawnione

Beneficjentem FW może być każda osoba fizyczna, której potrzeby będą zaspokajane zgodnie z wolą fundatora, lub organizacja pozarządowa w rozumieniu art. 3 ust. 2 i podmiot wymieniony w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na rzecz której utworzony został fundusz.

Powstanie FW musi być poprzedzone wyrażeniem w sposób jednoznaczny woli utworzenia takiego funduszu przez Fundatora – stąd propozycja zapisania woli Fundatora w tej kwestii wyłącznie w formie aktu notarialnego. Fundator – tak jak to zaznaczono we wprowadzeniu – może wskazać różne cele, na które chce przeznaczyć swój majątek. Z tego też powodu konieczne jest zaproponowanie bardzo ogólnej definicji beneficjenta jako odbiorcy profitów utworzonego FW. W definicji tej mieszczą się również osoby z niepełnosprawnością jako odbiorcy.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Będą to osoby, które potrzebują lub w przyszłości mogą potrzebować wsparcia w zakresie odpowiedniego zarządzania majątkiem.

Przez odpowiednie zarządzanie majątkiem rozumie się zarządzanie majątkiem w sposób zapewniający bieżące i trwałe zaspokajanie życiowych potrzeb beneficjenta (między innymi osoby z niepełnosprawnością), a także uniknięcie błędów w rozporządzaniu majątkiem, które skutkowałyby popadnięciem w stan zubożenia, wyzbyciem się majątku, popadnięciem w stan niewypłacalności, zadłużenia, bezdomności.

Odbiorcami funkcjonalnego zespołu rozwiązań są także rodzice lub opiekunowie prawni czy opiekunowie faktyczni lub spadkodawcy osób wskazanych powyżej, dysponujący majątkiem, środkami finansowymi lub planami ubezpieczeniowymi, pragnący wykorzystać je do zabezpieczenia sytuacji swoich bliskich.

W związku z obecnie obowiązującym systemem prawnym w zakresie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności **specjalny fundusz wsparcia** może być utworzony wyłącznie:

- dla osób posiadających orzeczenie o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności z symbolem przyczyny niepełnosprawności:

01-U – upośledzenie umysłowe,

02-P – choroby psychiczne,

10-N – choroby neurologiczne,

12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe;

- dla osób do ukończenia 16 roku życia posiadających orzeczenie o niepełnosprawności;
- dla osób ubezwłasnowolnionych całkowicie lub częściowo.

Uzasadnienie: zaproponowany krąg beneficjentów SFW wynika z faktu, iż są to osoby, które wymagają wsparcia w zarządzaniu swoim majątkiem. Są to między

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

innymi osoby, wobec których orzeczono ubezwłasnowolnienie, co za tym idzie, zgodnie z Kodeksem cywilnym nie są w stanie pokierować swoim postępowaniem (ubezwłasnowolnienie całkowite) lub wymagają pomocy przy prowadzeniu swoich spraw (ubezwłasnowolnienie częściowe). Beneficjentami SFW mogą być także osoby, wobec których co prawda nie orzeczono ubezwłasnowolnienia, ale stwierdza się u nich co najmniej umiarkowany stopień niepełnosprawności spowodowany upośledzeniem umysłowym, chorobą psychiczną, problemami neurologicznymi czy też całościowym zaburzeniem rozwoju. W przypadku osób do ukończenia przez nich 16 roku życia nie orzeka się o stopniu niepełnosprawności, stąd autorzy niniejszej rekomendacji proponują objąć możliwością ustanowienia specjalnego funduszu wsparcia wszystkie osoby do ukończenia 16 roku życia posiadające orzeczenie o niepełnosprawności. Fundusz pomoże pokryć wysokie koszty leczenia i rehabilitacji, ponadto dziecko przed uzyskaniem pełnoletności nie posiada pełnej zdolności do czynności prawnych, w związku z tym potrzebuje pomocy w zarządzaniu swoim majątkiem.

Autorzy niniejszych rekomendacji mają świadomość tymczasowości rozwiązań dotyczących wskazania beneficjentów SFW, a co za tym idzie, widzą potrzebę ponownej weryfikacji kręgu beneficjentów po likwidacji instytucji ubezwłasnowolnienia w polskim systemie prawnym, a także zapowiadanej i procedowanej zmiany systemu orzecznictwa w Polsce. W tym zakresie instrument będzie wymagał rewizji po wprowadzeniu systemu wspieranego podejmowania decyzji oraz nowego systemu orzecznictwa.

2. Założenia do ustawy o Funduszach wsparcia

Konieczność wprowadzenia do polskiego systemu prawnego odrębnej ustawy regulującej funkcjonowanie funduszy wsparcia wynika z potrzeby zapewnienia instrumentu prawnego, dzięki któremu chroniony będzie majątek przekazany

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

przez Fundatora na rzecz wskazanego Beneficjenta, w tym w szczególności osób z niepełnosprawnością. W obecnym stanie prawnym właściciele majątku mogą jedynie w ograniczonym zakresie zapewnić przyszłość materialną wskazanego przez siebie Beneficjenta – czyniąc to najczęściej poprzez instytucję darowizny bądź spadkobrania. Proponowana odrębna ustawa o Funduszach wsparcia ma umożliwić jeszcze za życia Fundatora lub po jego śmierci przekazanie całości lub części jego majątku na wskazany cel i zapewnienie profesjonalnego zarządzania tym majątkiem. Celem proponowanej ustawy jest więc zapewnienie właściwego narzędzia prawnego dla realizacji powyższego zamierzenia. Z jednej strony powstanie odpowiedniego instrumentu prawnego, a z drugiej profesjonalne zarządzanie majątkiem przekazanym do takiego funduszu zagwarantuje Beneficjentowi spokojną przyszłość, minimalizując ryzyko nieudanych transakcji czy wręcz roztrwonienia przekazanego przez Fundatora majątku.

Propozycje zapisów regulujących utworzenie, funkcjonowanie i likwidację funduszu wsparcia oraz prawa i obowiązki uczestników funduszu (Fundator, Beneficjent, Zarządca i Protektor) przedstawiono poniżej.

2.1. Proponowane regulacje ustawowe – Fundusz wsparcia

I. Ustawa powinna regulować tworzenie, organizację, funkcjonowanie oraz likwidację (rozwiązanie) FW, prawa i obowiązki Fundatora, Beneficjenta, Zarządcy i Protektora, a nadto zasady gospodarowania środkami zgromadzonymi na funduszu albo specjalnym funduszu, jak i nadzór nad tymi funduszami.

II. Przepisy ogólne

1. FW tworzy Fundator poprzez wydzielenie i przekazanie do FW części lub całości swego mienia.
2. FW może być utworzony za życia Fundatora (w formie aktu notarialnego) lub poprzez rozporządzenie Fundatora na wypadek swej śmierci (w formie aktu

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

notarialnego).

3. Fundator przekazuje mienie do zarządzania wybranemu przez siebie Zarządcy, a ten zobowiązuje się do zarządzania mieniem FW; fundusz może prowadzić działalność gospodarczą w rozumieniu art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców w określonym zakresie.

4. Fundator wskazuje w umowie (statucie) lub swym rozporządzeniu na wypadek śmierci cel, na który ma być przeznaczony majątek FW, i Beneficjenta FW.

5. FW winien być zarejestrowany w Krajowym Rejestrze Sądowym. Wniesienie do FW mienia w postaci nieruchomości musi być odnotowane w dziale II księgi wieczystej prowadzonej dla danej nieruchomości. W przypadku, gdy FW zostaje utworzony w drodze rozporządzenia Fundatora na wypadek jego śmierci, zostanie on utworzony w momencie otwarcia i ogłoszenia testamentu Fundatora, a wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego już po jego utworzeniu.

6. FW musi posiadać swą nazwę i dodatkowo oznaczenie „fundusz wsparcia” (w skrócie FW) lub „fundusz wsparcia w organizacji”.

7. Fundator, ustanawiając FW, winien w umowie (statucie) lub w rozporządzeniu na wypadek swojej śmierci wskazać:

- 1) nazwę FW i jego siedzibę;
- 2) wartość i składniki mienia wniesionego do funduszu FW;
- 3) cel ustanowienia FW oraz warunki korzystania z FW;
- 4) beneficjenta funduszu i zakres przysługujących mu uprawnień;
- 5) Zarządcę zarządzającego FW wraz z jego zgodą na pełnienie tej funkcji;
- 6) Protektora FW wraz z jego zgodą na pełnienie tej funkcji;
- 7) prawa i obowiązki Beneficjenta, Zarządcy i Protektora oraz zasady odwoływania zarządcy i protektora;
- 8) czas trwania FW;
- 9) zasady zmiany umowy (statutu) FW i jego odwołania;

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

- 10) przeznaczenie majątku FW po jego rozwiązaniu;
 - 11) czynności Zarządcy przekraczające zwykły zarząd, które wymagają przed ich dokonaniem zgody Protektora bądź sądu;
 - 12) inne postanowienia dotyczące utworzonego funduszu, w tym na przykład wytyczne dotyczące inwestowania majątku funduszu;
 - 13) sposoby reprezentacji funduszu w okresie likwidacji.
8. Każda osoba mająca w tym interes prawny lub posiadająca informacje o nieprawidłowościach w funkcjonowaniu funduszu może wystąpić do sądu gospodarczego o zmianę zapisów umowy (statutu) FW, weryfikację prawidłowości funkcjonowania funduszu oraz o zmianę Zarządcy funduszu lub Protektora.

III. Fundator

1. FW może utworzyć wyłącznie osoba fizyczna, mająca pełną zdolność do czynności prawnych, z mienia stanowiącego jej wyłączną własność.
2. Fundatorami może być więcej osób fizycznych będących współwłaścicielami mienia wnoszonego do FW. W takiej sytuacji odwołanie FW bądź zmiana umowy (statutu) FW musi być dokonana za zgodą wszystkich Fundatorów. Po śmierci jednego z Fundatorów FW staje się nieodwołalny bez względu na zapisy umowy (statutu), chyba że sąd gospodarczy postanowi inaczej.
3. FW ustanowiony w rozporządzeniu na wypadek śmierci może mieć tylko jednego Fundatora.
4. Prawa i obowiązki Fundatora są niezbywalne.
5. Fundator nie odpowiada za zobowiązania FW.
6. Szczegółowe prawa i obowiązki Fundatora określone są w umowie (statucie) FW.
7. FW odpowiada z Fundatorem za jego zobowiązania powstałe przed

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

utworzeniem FW z ograniczeniem do wartości mienia wnoszonego do FW. Odpowiedzialność FW jest subsydiarna. Wyjątek stanowią zaległości podatkowe, gdzie przewidziano odpowiedzialność solidarną.

IV. Majątek FW

1. Majątek FW stanowi mienie wniesione przez Fundatora o minimalnej wartości 100.000 zł (słownie: sto tysięcy złotych).
2. Majątek FW może być powiększany w wyniku działań podejmowanych przez Zarządcę i poprzez darowizny, spadki bądź zapisy oraz odsetki od środków pieniężnych na rachunkach bankowych. Darczyńca nie staje się Fundatorem.
3. Mienie przekazane do FW nie stanowi własności Fundatora, Beneficjenta, Zarządcy ani Protektora. Staje się ono wyłącznie własnością funduszu.

V. Utworzenie FW

1. Utworzenie i odwoływanie bądź zmiana umowy (statutu) FW musi nastąpić w formie aktu notarialnego, chyba że czynności te dokonywane są przez sąd.
2. Umowa (statut) FW musi spełniać co najmniej warunki określone w pkt. II.7 powyżej.
3. Utworzenie FW musi być zgłoszone w ciągu 6 miesięcy do Krajowego Rejestru Sądowego. Brak zgłoszenia skutkuje rozwiązaniem FW.
4. Zmiana umowy (statutu) FW jest niezwłocznie zgłaszana do Krajowego Rejestru Sądowego i jest skuteczna z chwilą dokonania wpisu przez sąd rejestrowy.
5. Z chwilą utworzenia FW powstaje FW w organizacji, który reprezentowany jest przez Fundatora lub Zarządcę powołanego przez Fundatora. Otwarcie i ogłoszenie testamentu powoduje powstanie FW w organizacji, który reprezentowany jest przez Zarządcę. FW w organizacji może we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

zobowiązania, pozywać i być pozwanym. Do FW w organizacji w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące FW po jego wpisie do rejestru.

6. W przypadku wskazanym w punkcie 3 powyżej lub w przypadku odmowy dokonania wpisu FW do Krajowego Rejestru Sądowego likwidacji FW dokonuje Zarządca, Protektor, osoba wskazana w statucie albo osoba wyznaczona przez sąd rejestrowy po zaspokojeniu wszystkich wierzytelności FW poprzez jednokrotne wezwanie wierzycieli w Monitorze Sądowym i Gospodarczym do zgłoszenia swych wierzytelności w terminie 1 miesiąca od daty ogłoszenia.

7. FW ulega rozwiązaniu z dniem wykreślenia funduszu z rejestru. Sądem właściwym jest sąd rejestrowy właściwy ze względu na siedzibę FW.

VI. Beneficjent

1. Beneficjentem może być osoba fizyczna lub organizacja pozarządowa w rozumieniu art. 3 ust. 2 i podmiot wymieniony w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, której potrzeby będą zaspokajane z FW zgodnie z wolą Fundatora.

2. Fundator może w każdym czasie dokonać zmiany Beneficjenta.

3. Beneficjent ma prawo do czerpania korzyści z FW zgodnie z zapisami umowy (statutu). Jest to prawo osobiste Beneficjenta i nie może być przeniesione przez dziedziczenie. Beneficjentem może być Fundator.

4. Świadczenia na rzecz Beneficjenta mogą być przyznane pod warunkiem albo z zastrzeżeniem terminu.

5. Szczegółowe prawa i obowiązki Beneficjenta określone są w umowie (statucie) FW.

6. Beneficjent ma prawo wglądu do dokumentów FW. Na żądanie Beneficjenta Zarządca winien przedstawić żądane dokumenty w ciągu 14 dni od daty zgłoszenia takiego żądania. Zarządca może odmówić spełnienia żądania,

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

gdy istnieje uzasadniona obawa, że Beneficjent wykorzysta żądane dokumenty w celach sprzecznych z interesem FW. W przypadku nieprzedstawienia żądanych dokumentów we wskazanym wyżej terminie bądź w przypadku odmowy udostępnienia dokumentów Beneficjentowi przysługuje w terminie trzech miesięcy prawo złożenia do sądu rejestrowego wniosku o nakazanie Zarządcy udostępnienia żądanych dokumentów.

VII. Zarządca

1. Zarządca musi być osobą fizyczną posiadającą pełną zdolność do czynności prawnych lub osobą prawną, powoływaną i odwoływaną przez Fundatora. Zarządca zarządza FW i reprezentuje go na zewnątrz. Każdy Zarządca musi posiadać ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej od prowadzonej działalności w zakresie FW w kwocie ubezpieczenia nie mniejszej niż 1.000.000 zł (słownie: jeden milion złotych). Jeżeli wartość mienia wniesionego przez Fundatora do FW przy jego utworzeniu jest większa, ubezpieczenie OC Zarządcy musi być na poziomie zapewniającym pokrycie ewentualnych szkód związanych z nieprawidłowym zarządzaniem FW przez Zarządcę.
2. Powołanie i odwołanie Zarządcy może nastąpić jedynie w formie aktu notarialnego lub na podstawie orzeczenia sądowego.
3. Zarządca musi wyrazić zgodę na zarządzanie FW. Zarządca w każdym czasie może zrezygnować z pełnienia funkcji, zawiadamiając o tym Fundatora, Beneficjenta, Protektora i sąd rejestrowy. Składając rezygnację z pełnienia funkcji, będąc odwołanym lub przestając pełnić funkcję z innego powodu, Zarządca zarządza FW do czasu przejęcia zarządzania funduszem przez Protektora, ustanowienia przez sąd kuratora lub ustanowienia nowego Zarządcy, któremu przekazuje wszystkie dokumenty FW oraz majątek FW, a nadto wszystkie aktualnie prowadzone sprawy FW.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

4. Zarządcą może być osoba fizyczna posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych, która nie była skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwa, posiadająca wykształcenie prawnicze bądź ekonomiczne i minimum pięcioletnie doświadczenie zawodowe w prowadzonej działalności w zakresie usług finansowych, powierniczych, księgowych lub prawnych oraz wykonująca zawód zaufania publicznego jako adwokat, radca prawny, notariusz, biegły rewident, licencjonowany doradca podatkowy lub aktuariusz. Zarządcą może zatrudniać inne osoby do pomocy w zarządzaniu FW.
5. Jeżeli Zarządcą jest osoba prawna, to współnikami, członkami bądź pracownikami wykonującymi pracę bezpośrednio związaną z FW takiej osoby prawnej muszą być osoby fizyczne o kwalifikacjach wskazanych w punkcie 4.
6. Fundator nie może być Zarządcą utworzonego przez siebie FW. W przypadku niemożności sprawowania przez Zarządcę swych obowiązków z jakiegokolwiek powodu Fundator może w umowie (statucie) FW ustanowić kolejnego Zarządcę.
7. Szczegółowe prawa i obowiązki Zarządcy określone są w umowie (statucie) FW.
8. Zarządcą zachowuje majątek FW jako odrębny i oddzielony od własnego majątku.
9. Zarządcą nie może czerpać jakichkolwiek korzyści z majątku FW za wyjątkiem wynagrodzenia przewidzianego w umowie (statucie) oraz zwrotu uzasadnionych wydatków.
10. Zarządcą przed dokonaniem określonych w umowie (statucie) czynności obowiązany jest uzyskać zgodę Protektora bądź sądu.
11. Zarządcą zarządza majątkiem FW w sposób gwarantujący maksymalne bezpieczeństwo kapitału zgromadzonego w FW. Inwestowanie majątku FW w inwestycje podwyższonego ryzyka nie może dotyczyć więcej niż 20% majątku FW, chyba że Fundator postanowi inaczej.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

12. Zarządca do dnia 31 marca każdego roku kalendarzowego przedkłada Fundatorowi, Beneficjentowi i Protektorowi sprawozdanie z zarządu funduszem.

VIII. Protektor

1. Nadzór nad FW sprawuje Protektor wskazany w umowie (statucie) FW.
2. Szczegółowe prawa i obowiązki Protektora określone są w umowie (statucie) FW.
3. Protektor ustanowiony w umowie (statucie) FW sprawuje nadzór nad działalnością Zarządcy w zakresie przestrzegania prawa, postanowień umowy (statutu), odpowiedniego zarządzania majątkiem FW oraz wykonywania zadań wskazanych w ustawie.
4. Umowa (statut) FW może rozszerzać uprawnienia Protektora, a w szczególności przewidywać, że Zarządca obowiązany jest uzyskać zgodę Protektora przed dokonaniem określonych czynności.
5. Protektorem może być osoba fizyczna posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych, która nie była skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwa, albo osoba prawna, powoływane i odwoływane przez Fundatora.
6. Protektorem może być osoba fizyczna posiadająca wykształcenie prawnicze bądź ekonomiczne i minimum pięcioletnie doświadczenie w prowadzonej działalności zawodowej w zakresie usług finansowych, powierniczych, księgowych lub prawnych oraz wykonująca zawód zaufania publicznego jako adwokat, radca prawny, notariusz, biegły rewident, licencjonowany doradca podatkowy lub aktuariusz.
7. Jeżeli Protektorem jest osoba prawna, to współnikami, członkami bądź pracownikami takiej osoby prawnej muszą być osoby fizyczne o kwalifikacjach wskazanych w punkcie 6.
8. Protektorem nie może być Zarządca FW.
9. Protektor nie może czerpać jakichkolwiek korzyści z majątku FW za

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

wyjątkiem wynagrodzenia przewidzianego w umowie (statucie) FW oraz zwrotu uzasadnionych wydatków.

10. Protektor ma prawo tymczasowo zarządzać FW do czasu ustanowienia nowego Zarządcy przez okres nie dłuższy niż 6 (sześć) miesięcy.

IX. Audyt

1. Protektor wyznacza firmę audytorską lub zespół audytorów w celu przeprowadzenia audytu w terminie 3 miesięcy od zakończenia każdego roku kalendarzowego w zakresie zarządzania majątkiem FW, prawidłowości operacji finansowych dokonywanych przez Zarządcę, zgodności z prawem oraz celami FW określonymi w umowie (statucie).

2. Audyt przeprowadza się na koniec każdego roku kalendarzowego z wyjątkiem sytuacji, gdy fundusz został utworzony w drugim półroczu. W takim przypadku audyt przeprowadza się na koniec kolejnego roku.

3. Audyt kończy się sporządzeniem raportu przekazywanego Protektorowi, Zarządcy, Beneficjentowi i Fundatorowi.

4. Raport przekazywany jest przez Protektora niezwłocznie w terminie nie później niż do 30 czerwca roku następnego do roku, którego audyt dotyczy, do Krajowego Rejestru Sądowego.

5. Audytor ma prawo żądania od Zarządcy i Protektora wszystkich dokumentów koniecznych do rzetelnego przeprowadzenia audytu.

X. Odpowiedzialność Zarządcy

1. Każda osoba mająca w tym interes prawny może wytoczyć przeciwko Zarządcy powództwo o odszkodowanie w przypadku narażenia FW na szkodę przez rażącą niegospodarność Zarządcy oraz wystąpić do sądu z wnioskiem o weryfikację prawidłowości funkcjonowania funduszu i o zmianę Zarządcy w przypadku podejmowania przez niego działań sprzecznych z przepisami prawa

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

bądź umową (statutem) FW.

2. Termin na wytoczenie powództwa wynosi 6 miesięcy od dnia otrzymania wiadomości o podejmowanych przez Zarządcę działaniach sprzecznych z przepisami prawa bądź umową (statutem) FW.
3. Czynności prawne Zarządcy przekraczające zwykły zarząd winny być dokonywane po uzyskaniu przez Zarządcę zgody Protektora lub sądu na ich dokonanie.
4. W przypadku rozbieżności (sporów) co do funkcjonowania FW pomiędzy Fundatorem, Beneficjentem, Zarządcą i Protektorem strony w pierwszej kolejności podejmą próbę polubownego rozwiązania problemów (sporów) w drodze mediacji. Każda ze stron może zaproponować powołanie niezależnego mediatora. Brak zgody stron co do osoby mediatora, jak również nierozwiązanie problemów (sporów) w drodze osobistych rozmów między stronami uprawnia każdą ze stron do skorzystania z prawa skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Każde wystąpienie na drogę sądową musi być poprzedzone próbą mediacji między stronami.

XI. Rozwiązanie FW

1. FW ulega rozwiązaniu, gdy:
 - 1) tak postanowi Fundator;
 - 2) upłynie czas, na jaki ustanowiono FW;
 - 3) osiągnięty zostanie cel określony w umowie (statucie) FW;
 - 4) o rozwiązaniu orzeknie – z urzędu lub na wniosek – sąd w przypadku zarządzania FW w sposób sprzeczny z prawem, celami ustanowionymi w umowie (statucie) bądź interesami Beneficjenta;
 - 5) zaszły inne ważne powody, dla których kontynuowanie działalności funduszu jest niecelowe;
 - 6) Beneficjent zrzeknie się swego statusu jako Beneficjent FW;

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

- 7) zakończone zostało postępowanie upadłościowe funduszu.
2. Likwidatorem FW jest Zarządca lub Protektor, osoba wskazana w statucie albo osoba wyznaczona przez sąd rejestrowy.
3. Likwidator dokonuje jednokrotnego wezwania wierzycieli w MSiG, wzywając ich do zgłoszenia wierzytelności w terminie 1 miesiąca od dnia ogłoszenia.
4. Likwidacja FW następuje z chwilą zatwierdzenia przez sąd sprawozdania likwidatora i wykreślenia FW z Krajowego Rejestru Sądowego.
5. W szczególnych przypadkach sąd rejestrowy wszczyna z urzędu postępowanie o rozwiązanie funduszu bez przeprowadzania postępowania likwidacyjnego.
6. Majątek pozostały po zakończeniu likwidacji przechodzi w całości na własność żyjącego Fundatora lub osób wskazanych w umowie (statucie) FW.

2.2. Uzasadnienie proponowanych regulacji ustawowych – fundusz wsparcia

Jak wskazano na wstępie, istnieje społeczne zapotrzebowanie na nowy instrument w postaci FW. Podstawowe założenia nowych przepisów oparto głównie na rozwiązaniach maltańskich (gdzie przepisy dotyczące FW funkcjonują od dłuższego czasu) i czeskich (gdzie stosowne przepisy funkcjonują od niedawna). Pomocniczo posługiwano się rozwiązaniami anglosaskimi, jednak ze względu na odmienny system prawny pewnych rozwiązań nie można było przenieść na grunt proponowanej ustawy.

W proponowanych założeniach przyjęto, że FW będzie tworzony zgodnie z wolą Fundatora, którego rola będzie decydująca co do zasad tworzenia i funkcjonowania oraz rozwiązania FW. Celem zapewnienia możliwości pomnażania majątku FW w proponowanych przepisach przewidziano, iż FW może

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

prowadzić działalność gospodarczą. Wprowadzenie takiego rozwiązania pozwoli Zarządcy FW prowadzić zarówno drobną działalność, na przykład w postaci sprzedaży koszulek z nadrukami, gadżetów, jak i działalność związaną z majątkiem FW, na przykład wynajem nieruchomości. Dochody uzyskiwane z takiej działalności zwiększyłyby majątek FW, a w efekcie przeznaczane byłyby na zaspokajanie potrzeb Beneficjenta.

FW nie może być formą zapobiegania uregulowaniu wierzytelności przez Fundatora. W tym celu wprowadzono zapis przewidujący odpowiedzialność FW za zobowiązania Fundatora powstałe przed utworzeniem FW, z ograniczeniem tej odpowiedzialności do wysokości wartości mienia wniesionego do FW. Oczywiście FW odpowiadałyby za długi Fundatora dopiero wtedy, gdy wierzyciele Fundatora nie mogliby zaspokoić swych roszczeń z innego majątku pozostającego własnością Fundatora. Z tych powodów odpowiedzialność FW przewidziano jako subsydiarną. W przypadku zaległości podatkowych Fundatora powstałych przed ustanowieniem FW odpowiedzialność byłaby solidarna.

W przyjętych założeniach przewidziano minimalną wartość mienia, które winno przez Fundatora być wniesione do FW (100.000 zł). Wskazana minimalna wysokość mienia wnoszonego do FW obejmuje wszystkie składniki majątku Fundatora wnoszone do FW, w tym w szczególności pieniądze, papiery wartościowe, rzeczy ruchome i nieruchomości położone na terenie RP. Ustanowienie FW z mniejszym majątkiem, w obecnej sytuacji gospodarczej kraju, nie pozwoli na realne zaspokajanie potrzeb Beneficjenta. Zarządzanie majątkiem ma na celu regularne zaspokajanie potrzeb Beneficjenta oraz aktywną działalność Zarządcy zmierzającą do bezpiecznego pomnażania tego majątku. Realnie, tylko majątek o większej wartości może zaspokajać bieżące potrzeby Beneficjenta.

Proponowane przepisy przewidują, że mienie, o którym mowa, z chwilą jego

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

wniesienia przez Fundatora do funduszu staje się własnością wyłącznie funduszu. Mienie wniesione przez Fundatora do FW zostanie wyjęte z jego „władztwa” i przestanie być częścią jego majątku. Nie będzie ono też stanowiło majątku żadnego innego uczestnika FW. Ma to zapobiec próbom zawłaszczenia tego majątku i przejęcia go – niezgodnie z wolą Fundatora – przez któregoś z uczestników tego instrumentu prawnego.

Fundator, przekazując swój majątek do FW, będzie decydował o celu tego funduszu oraz o jego Beneficjencie. Może nim być każda osoba fizyczna, której potrzeby będą zaspokajane z funduszu zgodnie z wolą Fundatora, albo organizacja pozarządowa w rozumieniu art. 3 ust. 2 i podmiot wymieniony w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na rzecz której utworzony został fundusz. Majątek funduszu może być powiększany po utworzeniu funduszu w wyniku działań podejmowanych przez zarządcę lub w drodze darowizn lub spadków, lub zapisów z tytułu odsetek od środków pieniężnych na rachunkach bankowych lub rachunkach w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, w tym także odsetek od lokat terminowych oraz innych form oszczędzania, przechowywania lub inwestowania, tworzonych na tych rachunkach. Darczyńca i spadkodawca nie stają się Fundatorem.

Cel wskazany przez Fundatora będzie determinował osobę Beneficjenta. Fundator może chcieć przeznaczyć swój majątek na potrzeby konkretnej osoby fizycznej (na przykład wykształcenie wnuka, zapewnienie przyszłości osobie z niepełnosprawnością), jak również na potrzeby osoby prawnej prowadzącej działalność na przykład w zakresie ochrony zdrowia, ochrony przyrody czy dziedzictwa kulturowego.

Sam Fundator także może być Beneficjentem utworzonego przez siebie FW. Nie może sam zarządzać takim funduszem, może natomiast chcieć, z uwagi na

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

pogarszający się stan zdrowia i obniżenie zdolności umysłowych, zapewnić sobie spokojną starość przy wykorzystaniu zgromadzonego za życia majątku, którym zarządzałaby wybrana przez niego osoba.

Osoba fizyczna zarządzająca majątkiem FW nie może być przypadkowa. Fundator, wybierając taką osobę, musi darzyć ją dużą dozą zaufania – w końcu powierza tej osobie swój majątek. Osoba ta – jeżeli nie będzie pochodziła z kręgu osób najbliższych Fundatorowi – musi legitymować się odpowiednim przygotowaniem merytorycznym do zarządzania majątkiem. O tym przygotowaniu merytorycznym musi być też przekonany Fundator, stąd propozycja, aby Zarządca spełniał następujące warunki:

- 1) posiadał pełną zdolność do czynności prawnych;
- 2) nie był skazany prawomocnym wyrokiem za przestępstwa;
- 3) posiadał ukończone wyższe studia prawnicze lub ekonomiczne w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskał tytuł magistra lub zagraniczne studia prawnicze lub ekonomiczne uznane w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) legitymował się doświadczeniem zawodowym nie krótszym niż 5 lat w dziedzinie usług finansowych, powierniczych, księgowych lub prawnych;
- 5) wykonywał zawód zaufania publicznego jako adwokat, radca prawny, notariusz, biegły rewident, licencjonowany doradca podatkowy lub aktuariusz.

Te same wymagania dotyczyć też muszą Protektora, który ma sprawować funkcje nadzorcze nad Zarządcą. Zarządcą i Protektorem może być także osoba prawna, ale wyłącznie taka, która dysponuje personelem o kwalifikacjach opisanych powyżej.

Jak wskazano, celem FW może być ochrona zdrowia, ochrona przyrody, zabytków itp. W tym zakresie najlepszym Zarządcą majątku FW może być także

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

organizacja pozarządowa. W projekcie przewidziano, że Zarządca podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone podczas zarządzania majątkiem. Zarządca nie może ujawniać tajemnic funduszu także po zakończeniu pełnienia funkcji. Zarządca ma obowiązek zawarcia z towarzystwem ubezpieczeń z siedzibą w Rzeczypospolitej Polskiej umowy ubezpieczenia OC na poziomie minimum jednego miliona złotych. Ma to z jednej strony umożliwić zaspokojenie roszczeń w przypadku nieprawidłowości w działaniach Zarządcy, a z drugiej strony zapewnić odpowiedni dobór profesjonalnych Zarządców.

W przyszłości można rozważyć wprowadzenie obowiązku certyfikowania profesjonalnych Zarządców i wpisywania ich na listę certyfikowanych Zarządców prowadzoną przez sądy rejestrowe. Przy wprowadzaniu rekomendowanych przepisów ustawy certyfikacja profesjonalnych Zarządców od samego początku doprowadziłaby do znacznego opóźnienia wejścia w życie tych przepisów, co jest niedopuszczalne wobec palących potrzeb rodziców/opiekunów osób z niepełnosprawnościami w tym zakresie.

W projekcie przewidziano sprawowanie nadzoru nad działalnością Zarządcy. Nadzór nad Zarządcą w zakresie przestrzegania prawa i postanowień zawartych w statucie oraz wykonywania zadań i odpowiedniego zarządzania majątkiem funduszu sprawuje Protektor. Nadzór będzie sprawował Fundator (za życia może zmienić statut FW i odwołać Zarządcę), Protektor, który może wystąpić o zmianę Zarządcy, i wreszcie sąd, do którego może trafić taki wniosek. Nadzór ma polegać na kontrolowaniu Zarządcy, by działał on zgodnie z wolą Fundatora, interesem Beneficjenta i zgodnie z przepisami prawa.

W przypadku nieprawidłowego zarządzania majątkiem FW przewidziano odpowiedzialność cywilną Zarządcy. Prawodawca może także, przy procedowaniu przepisów ustawy, rozważyć możliwość odpowiedzialności karnej Zarządcy lub

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Protektora w przypadku podejmowania przez nich działań sprzecznych z prawem (na przykład niewyznaczanie przez Protektora co roku audytora, nieprzekazywanie przez Zarządcę pieniędzy na potrzeby Beneficjenta).

2.3. Proponowane regulacje ustawowe – Specjalny fundusz wsparcia

XII. Specjalny fundusz wsparcia (SFW)

1. Do SFW stosuje się zasady przewidziane do FW, o ile nie jest to uregulowane poniższymi rozwiązaniami.
2. Beneficjentem SFW może być wyłącznie osoba fizyczna, która ze względu na wiek lub stan zdrowia potrzebuje lub w przyszłości może potrzebować wsparcia w zakresie zarządzania majątkiem. Doprecyzowanie kręgu osób, dla których będzie mógł zostać utworzony SFW, nastąpi po likwidacji instytucji ubezwłasnowolnienia, a także po wprowadzeniu nowego systemu orzecznictwa. W tym zakresie krąg beneficjentów SFW będzie wymagał rewizji po wprowadzeniu systemu wspieranego podejmowania decyzji oraz nowego systemu orzecznictwa. Do czasu zmiany systemu orzecznictwa i likwidacji instytucji ubezwłasnowolnienia rekomenduje się rozwiązanie przejściowe.
3. Specjalny fundusz wsparcia można utworzyć wyłącznie:
 - 1) dla osób posiadających orzeczenie o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności z symbolem przyczyny niepełnosprawności:
 - a) 01-U – upośledzenie umysłowe;
 - b) 02-P – choroby psychiczne;
 - c) 10-N – choroby neurologiczne;
 - d) 12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe;
 - 2) dla osób do ukończenia 16 roku życia posiadających orzeczenie o niepełnosprawności;

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

3) dla osób ubezwłasnowolnionych całkowicie lub częściowo.

XIII. 1. W przypadku, gdy Beneficjent FW spełnia warunki do utworzenia dla niego SFW, a przekształcenie FW w SFW nie jest możliwe ze względu na śmierć Fundatora lub z innych przyczyn, z powodu których Fundator nie może podjąć odpowiednich czynności prawnych, przekształcenia FW w SFW może dokonać sąd opiekuńczy.

2. W przypadku śmierci jednego z Fundatorów, gdy fundusz został ustanowiony przez więcej niż jednego Fundatora lub z innych przyczyn uniemożliwiających Fundatorowi przekształcenie funduszu w specjalny fundusz, o przekształceniu funduszu w specjalny fundusz może postanowić sąd opiekuńczy z urzędu lub na wniosek: Beneficjenta, Fundatora, Zarządcy, Protektora lub innej osoby, która ma w tym interes prawny lub faktyczny.

3. Specjalny fundusz wsparcia może zostać utworzony także przez orzeczenie sądu opiekuńczego po wysłuchaniu potencjalnego Beneficjenta i za jego zgodą, jeżeli uzyskanie jej jest możliwe. Sąd nie będzie mógł utworzyć specjalnego funduszu w przypadku, gdy inne elementy systemu wsparcia są wystarczające. W postanowieniu sąd rozstrzyga o wszystkich sprawach dotyczących funkcjonowania specjalnego funduszu, zapewniając udział Beneficjenta specjalnego funduszu w podejmowaniu decyzji co do przeznaczenia specjalnego funduszu, jego Zarządcy i Protektora.

4. Utworzenie przez Fundatora lub sąd SFW czy przekształcenie FW w SFW podlega zaskarżeniu (możliwość podważenia zasadności utworzenia SFW) do sądu przez:

- 1) spadkobierców ustawowych Fundatora;
- 2) wierzycieli Fundatora;
- 3) naczelnika właściwego Urzędu Skarbowego;
- 4) ZUS lub KRUS;

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

5) inne osoby, które wykażą interes prawny.

XIV. 1. Zarządcą i Protektorem w SFW może być osoba fizyczna posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych, która nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu, albo osoba prawna, powoływane i odwoływane przez Fundatora. Zarządcą i Protektorem może być adwokat, radca prawny, notariusz, biegły rewident, licencjonowany doradca podatkowy lub aktuariusz posiadający minimum pięcioletnie doświadczenie zawodowe w zakresie usług: finansowych, księgowych, powierniczych lub prawnych. Jeżeli Zarządcą jest osoba prawna, to współnikami, członkami bądź pracownikami takiej osoby prawnej wykonującymi czynności w ramach zarządzania, nadzoru nad SFW muszą być osoby fizyczne o powyższych kwalifikacjach.

2. Zarządcą i Protektorem SFW może być także małżonek, rodzeństwo, zstępni lub wstępni Beneficjenta, osoby pozostające w stosunku przysposobienia oraz osoby bliskie Beneficjentowi zaakceptowane przez Fundatora, zwani dalej odpowiednio: Zarządca osoby bliskiej, Protektor osoby bliskiej.

3. Zarządca osoby bliskiej i Protektor osoby bliskiej nie mogą z tytułu pełnienia funkcji otrzymywać wynagrodzenia, chyba że Fundator bądź sąd postanowią inaczej. Ponadto Zarządca osoby bliskiej i Protektor osoby bliskiej nie mogą ogłaszać swoich usług.

4. Zarządca osoby bliskiej zwolniony jest z obowiązku posiadania ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej od prowadzonej działalności w zakresie SFW.

XV. 1. Utworzenie SFW za życia Fundatora (w formie aktu notarialnego) lub poprzez rozporządzenie Fundatora na wypadek swej śmierci (testament w formie aktu notarialnego) podlega stałej opłacie notarialnej 200 zł.

2. Umowa (statut) zwolniona jest od podatku od czynności prawnych (PCC).

3. Dochód SFW zwolniony jest od podatku dochodowego od osób prawnych i innych obciążeń publiczno-prawnych.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

4. Specjalny fundusz może wykonywać działalność gospodarczą w rozumieniu art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców tylko w zakresie:

- 1) zbywania mienia, o ile mienie to nie zostało nabyte wyłącznie w celu dalszego zbycia;
- 2) najmu, dzierżawy lub udostępniania mienia do korzystania na innej podstawie;
- 3) przystępowania do funduszy inwestycyjnych mających swoją siedzibę w kraju lub za granicą, a także uczestnictwa w tych funduszach;
- 4) nabywania i zbywania papierów wartościowych, instrumentów pochodnych i praw o podobnym charakterze;
- 5) obrotu zagranicznymi środkami płatniczymi należącymi do funduszu w celu dokonywania płatności związanych z celem funduszu;
- 6) drobnej sprzedaży towarów i usług.

5. Z dochodu SFW nie dokonuje się potrąceń i egzekucji.

6. Przy obliczaniu zachowku nie dolicza się do spadku po Fundatorze mienia przekazanego na SFW.

7. Dochody z SFW nie są doliczane do dochodów (przychodów), od których zależą świadczenia finansowane ze środków publicznych, w szczególności takie jak: renty, dodatki do rent, świadczenie uzupełniające, emerytura, specjalny zasiłek opiekuńczy. Dochody z SFW nie są doliczane także do dochodów, od których zależą świadczenia z pomocy społecznej, zarówno pieniężne, jak i niepieniężne. Dochody z SFW nie są doliczane do dochodów, od których zależy jakakolwiek pomoc udzielana ze środków publicznych, w tym pomoc ze środków PFRON.

8. Dochód z SFW nie jest potrącany na opłaty za pobyt w ośrodkach zapewniających całodobowe utrzymanie, w szczególności w domach pomocy społecznej czy w zakładach opiekuńczo-leczniczych.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

XVI. 1. Zarządca przy czynnościach (sprawach) mających istotny wpływ na majątek SFW musi uzyskać zezwolenie sądu opiekuńczego (czynność przekraczająca zwykły zarząd). Sąd opiekuńczy rozstrzyga także spory związane z funkcjonowaniem SFW.

2. Niezależnie od praw i obowiązków, które Fundator, ustanawiając SFW, określa w umowie (statucie), do obowiązków:

1) Zarządcy należy:

- a) wyjaśnianie w sposób zrozumiały Beneficjentowi czynności podejmowanych przez Zarządcę na majątku funduszu;
- b) współpraca z Beneficjentem oraz z osobami wspierającymi (w przypadku likwidacji ubezwłasnowolnienia z osobą wspierającą), a do czasu uchylecia instytucji ubezwłasnowolnienia także z opiekunem prawnym/kuratorem osoby częściowo ubezwłasnowolnionej, w zakresie przekazywania dochodów i ich wydatkowania, o ile nie zgłosi w tym zakresie zastrzeżeń Fundator;
- c) przeprowadzenie analizy finansowej i ocena potrzeb.

2) Protektora należy:

- a) współdziałanie z Zarządcą w wyjaśnianiu w sposób zrozumiały Beneficjentowi czynności podejmowanych przez Zarządcę na majątku funduszu;
- b) współpraca z Beneficjentem oraz z osobami wspierającymi (w przypadku likwidacji ubezwłasnowolnienia z osobą wspierającą), a do czasu uchylecia instytucji ubezwłasnowolnienia także z opiekunem prawnym/kuratorem osoby częściowo ubezwłasnowolnionej w zakresie przekazywania dochodów i ich wydatkowania, o ile nie zgłosi w tym zakresie zastrzeżeń Fundator.

3. Niezależnie od praw i obowiązków, które Fundator, ustanawiając SFW, określa w umowie (statucie), do:

- 1) praw Beneficjenta należy zwracanie się do Zarządcy i Protektora z wnioskiem o przejrzyste wyjaśnienie czynności przez nich

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

podejmowanych w zakresie zarządzania majątkiem funduszu, a także stanu majątku,

- 2) obowiązków Beneficjenta należy niezwłoczne poinformowanie Zarządcy i Protektora o zmianach mających wpływ na posiadanie przez Beneficjenta statusu Beneficjenta SFW.

4. Inwestowanie majątku SFW podlega szczególnym rygorom mającym na celu zabezpieczenie wartości mienia (bezpieczne inwestowanie), co nie stanowi przeszkody również w zmniejszeniu mienia SFW, kiedy dochody nie będą wystarczać na pokrycie wydatków Beneficjenta.

XVII. 1. W przypadku utraty statusu Beneficjenta SFW przez osobę, dla której tworzony był SFW, Fundator lub inne osoby, do których przekazane jest pozostałe po likwidacji SFW mienie, nie są zobowiązane do zwrotu benefitów związanych z funkcjonowaniem SFW.

2. W przypadku utraty statusu Beneficjenta SFW przez osobę, dla której tworzony był SFW, SFW z tym dniem staje się FW, chyba że Fundator postanowi inaczej.

3. W przypadku przedstawienia Zarządcy i Protektorowi kolejnego orzeczenia osobę niepełnosprawną uznaje się za Beneficjenta SFW, począwszy od dnia złożenia wniosku o wydanie orzeczenia, jeżeli z orzeczenia wynika, że w tym okresie osoba ta spełniała wymogi statusu Beneficjenta SFW, a wniosek o wydanie orzeczenia został złożony nie później niż w dniu następującym po dniu, w którym upłynął termin ważności poprzedniego orzeczenia potwierdzającego posiadanie przez osobę statusu Beneficjenta SFW.

4. Zgoda Beneficjenta SFW na zrzeczenie się prawa do czerpania korzyści z SFW, co stanowi jedną z podstaw rozwiązania SFW, wymaga zatwierdzenia przez sąd opiekuńczy.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

2.4. Uzasadnienie do proponowanych regulacji ustawowych – Specjalny fundusz wsparcia

Utworzenie specjalnego funduszu wsparcia (SFW) stanowi odpowiedź na potrzebę uregulowania w polskim systemie prawnym kwestii zabezpieczenia finansowego osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności lub osób posiadających orzeczenie o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności z odpowiednim symbolem przyczyny niepełnosprawności, lub osób ubezwłasnowolnionych całkowicie albo częściowo, które wymagają wsparcia w odpowiednim zarządzaniu majątkiem. W przeciwieństwie do funduszu wsparcia, który co do zasady charakteryzuje się dużą swobodą w kształtowaniu norm jego funkcjonowania, specjalny fundusz wsparcia zawiera wiele szczegółowych rozwiązań. System zabezpieczeń zaproponowany w niniejszej rekomendacji ma pozwolić, aby opiekunowie – Fundatorzy, którzy powołają do życia specjalny fundusz wsparcia – mieli poczucie, iż przyszłość ich dzieci z niepełnosprawnością – Beneficjentów – jest dobrze zabezpieczona pod kątem finansowym, w szczególności kiedy nie będą w stanie sprawować pieczy nad finansami.

Krąg osób, dla których może być utworzony SFW, został zawężony jedynie do osób, które ze względu na swoją niepełnosprawność wymagają wsparcia przy prowadzeniu swoich spraw, a więc zarówno dla osób, wobec których orzeczono ubezwłasnowolnienie, jak i tych, które posiadają odpowiednie orzeczenie wydane przez powiatowy (miejski) zespół ds. orzekania o niepełnosprawności. Wskazany krąg osób zapewne zostanie poddany rewizji po likwidacji instytucji ubezwłasnowolnienia, jak i po wprowadzeniu nowego systemu orzekania o niepełnosprawności.

W zaproponowanych rozwiązaniach SFW autorzy niniejszej rekomendacji przewidzieli możliwość przekształcenia zarówno FW w SFW, jak i SFW w FW.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Wynika to z faktu, iż stan funkcjonowania Beneficjenta potwierdzony odpowiednim orzeczeniem może ulegać poprawie. Nie można także przewidzieć sytuacji, iż Beneficjent FW, ze względu na pogorszenie stanu zdrowia, będzie spełniał warunki dla utworzenia (przekształcenia) dla niego FW w SFW nawet w sytuacji, kiedy nie będzie już żył Fundator. W opisaney sytuacji będzie mógł to uczynić sąd opiekuńczy.

Autorzy rekomendują również, aby dla osoby spełniającej kryteria przewidziane dla Beneficjenta SFW, która nabyła prawo do mienia znacznej wartości, sąd opiekuńczy mógł utworzyć fundusz wsparcia z majątku Beneficjenta po jego wysłuchaniu i za jego zgodą, jeżeli jej uzyskanie jest możliwe, przekazując powyższe mienie do funduszu. Stosowne orzeczenie sądu opiekuńczego zawierałoby wszystkie niezbędne rozstrzygnięcia, które umożliwiłyby funkcjonowanie SFW. Bardzo ważne w tym wypadku byłoby, aby Beneficjent miał realny wpływ na wskazanie kandydatów na Zarządcę czy Protektora. Sąd nie będzie mógł utworzyć specjalnego funduszu, w przypadku gdy inne elementy systemu wsparcia są wystarczające. Powyższy zapis umożliwi zachowanie majątku przez osobę z niepełnosprawnością w przypadku otrzymywania przez tę osobę wsparcia w samodzielnym zarządzaniu posiadanym majątkiem.

Zabezpieczeniem funkcjonowania SFW jest możliwość powołania do pełnienia funkcji zarówno Zarządcy, jak i Protektora jedynie osoby, która:

- 1) posiada pełną zdolność do czynności prawnych;
- 2) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwa;
- 3) posiada ukończone wyższe studia prawnicze lub ekonomiczne w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskała tytuł magistra lub zagraniczne studia prawnicze lub ekonomiczne uznane w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) legitymuje się doświadczeniem zawodowym nie krótszym niż 5 lat w dziedzinie usług finansowych, powierniczych, księgowych lub prawnych;

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

- 5) wykonuje zawód zaufania publicznego jako adwokat, radca prawny, notariusz, biegły rewident, licencjonowany doradca podatkowy lub aktuariusz.

Biorąc pod uwagę, iż rodziny często życzą sobie, aby zarządzaniem majątkiem ich niepełnosprawnego członka rodziny zajmował się tylko bliski członek rodziny, autorzy rekomendacji wprowadzili możliwość, aby funkcję Zarządcy lub Protektora pełniła osoba bliska, która ze względu na relacje rodzinne byłaby zwolniona od posiadania ubezpieczenia wymaganego od pozostałych Zarządców. Zarządcą albo Protektorem specjalnego funduszu może być (jako osoba bliska) małżonek, rodzeństwo, zstępni albo wstępni Beneficjenta specjalnego funduszu, osoby pozostające z nim w stosunku przysposobienia oraz inne osoby bliskie Beneficjentowi wskazane przez Fundatora. Ze względu na szereg przywilejów związanych z SFW i relacje Zarządcy/Protektora z członkiem rodziny, proponuje się, aby Zarządca i Protektor osoby bliskiej z tytułu pełnienia funkcji – co do zasady – nie mogli otrzymywać wynagrodzenia (chyba że Fundator bądź sąd postanowią inaczej), a także w tym zakresie nie mogli reklamować/ogłaszać swoich usług.

Autorzy niniejszej rekomendacji nie wykluczają możliwości rozszerzenia kręgu osób, które mogłyby pełnić funkcję Zarządcy lub Protektora osoby bliskiej, w szczególności o osoby pozostające ze sobą w stałym pożyciu, dalszych krewnych, np. rodzeństwo rodziców beneficjenta, czy o osoby, które dana osoba odpowiednio długo zna i obdarza zaufaniem. Warto wspomnieć, iż analogiczne rozwiązanie w odpowiedniej ustawie obowiązującej na Malcie przewiduje minimalnie dziesięcioletni okres znajomości.

Proponuje się wprowadzić stałą podstawową opłatę od utworzenia SFW w kwocie 200 zł, a także zwolnienie umowy SFW od podatku PCC. Taksa notarialna

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

i podatek PCC, który zapewne uzależniony będzie w przypadku FW od kwoty przekazywanego mienia, może stanowić pewną barierę w tworzeniu funduszu.

Kolejnym bardzo istotnym przywilejem związanym z SFW jest zwolnienie dochodów z tego funduszu z podatku CIT i PIT. Wynika to z faktu, iż SFW będzie służył jedynie zaspokajaniu potrzeb osób z niepełnosprawnością, które wymagają zazwyczaj wysokich nakładów na rehabilitację, leczenie czy inne szczególne wydatki. Warto wskazać, iż często Beneficjenci SFW mają utrudnione możliwości podjęcia aktywności zawodowej. Z tych samych powodów proponuje się – w celu uniknięcia tak zwanej „pułapki dochodów”, tj. sytuacji, kiedy określony miesięczny dochód powoduje zawieszenie prawa do świadczeń takich jak renta socjalna czy rodzinna po zmarłym rodzicu – zwolnienie dochodów SFW z zaliczenia do kryterium dochodowego, od którego zależą określone świadczenia czy udzielana pomoc.

Znanym problemem, jaki napotyka osoba z niepełnosprawnością, która otrzymała zgodnie z wolą spadkodawcy określone składniki mienia w spadku, jest roszczenie o zachówek osób bliskich spadkodawcy. Sytuacja, kiedy pełnosprawne rodzeństwo występuje z roszczeniem o zachówek wobec brata/siostry z niepełnosprawnością, nie jest czymś wyjątkowym. Często wysokość żądanego zachowku wymusza na osobie z niepełnosprawnością na przykład sprzedaż jedyne mieszkanie, które osoba ta odziedziczyła. W związku z faktem, iż SFW może być utworzony jedynie dla ściśle określonej grupy osób, które nie tylko mają problem z pracą, ale ponoszą często istotne wydatki związane z rehabilitacją czy leczeniem, proponuje się zwolnić składniki mienia przekazane na SFW z zaliczenia go na schedę spadkową, od której wylicza się kwotę zachowku.

Zwolnienie SFW z wielu obciążeń publicznych powiększa wysokość środków, jakie

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

będą przeznaczone na wsparcie osoby z niepełnosprawnością i podniesienie jej standardu życia. Z tego względu, aby zabezpieczyć przed nadużyciami, autorzy niniejszej rekomendacji proponują, by w ramach SFW wprowadzona została ograniczona możliwość prowadzenia działalności gospodarczej. Zezwolenie na możliwość prowadzenia przez SFW działalności gospodarczej bez zasadniczych ograniczeń wykluczałoby możliwość zwolnienia dochodów SFW z podatku dochodowego, a także byłoby sprzeczne z pozostałymi zwolnieniami przewidywanymi dla SFW. Nie wyklucza to możliwości przekazania firmy na SFW, jednakże Zarządca nie mógłby jej prowadzić (poza wyjątkami), przykładowo w przypadku przekazania na SFW ośrodka czasowego Zarządca zmuszony byłby do dzierżawy tego ośrodka. Pierwotnie zakładano, iż w ramach specjalnego funduszu wsparcia nie będzie możliwości prowadzenia działalności gospodarczej, niemniej jednak po pilotażu uznano, iż jest wskazane wprowadzenie możliwości prowadzenia działalności gospodarczej w ramach SFW, ale istotnie w ograniczonym zakresie, który pozwoli lepiej wykorzystywać środki zgromadzone w SFW.

W duchu Konwencji w celu zagwarantowania, iż Beneficjent SFW będzie w centrum uwagi SFW, wprowadza się dodatkowe wymogi w relacji Zarządca – Beneficjent czy Protektor – Beneficjent. Wymogi te koncentrują się na obowiązkach odpowiedniego informowania Beneficjenta o wszelkich sprawach związanych z SFW, niezależnie od faktu ewentualnego ubezwłasnowolnienia.

Bardzo istotną kwestią przy SFW jest wprowadzenie mechanizmów zabezpieczających majątek SFW przed jego utratą, nieuzasadnionym zmniejszeniem czy defraudacją. Autorzy niniejszej rekomendacji zaproponowali w opracowaniu określone zasady możliwie bezpiecznego inwestowania środków SFW. Beneficjent często ma utrudnioną możliwość oceny działań na majątku SFW, stąd mechanizmy zabezpieczające powinny zostać wpisane do ustawy.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Autorzy niniejszej rekomendacji przewidzieli sytuację, kiedy z powodu uchylecia ubezwłasnowolnienia lub upływu ważności orzeczenia o niepełnosprawności, które uprawniało do SFW, Beneficjent przestanie spełniać warunki uprawniające do korzystania z SFW – w takiej sytuacji proponuje się, aby osoby, które otrzymają środki po likwidacji SFW, nie musiały zwracać ulg, które były przyznane w okresie funkcjonowania SFW – przyjmuje się, że w tym okresie SFW pełnił swoją rolę jako wsparcie dla osoby z niepełnosprawnością.

Istnieje ryzyko, iż Beneficjent może złożyć oświadczenie o rezygnacji z dochodów pochodzących z SFW, nie znając konsekwencji tego czynu lub pod wpływem błędnej oceny sytuacji. By przeciwdziałać takiej sytuacji, proponuje się, aby taką zgodę zatwierdził sąd opiekuńczy, co umożliwi poznanie faktycznej woli Beneficjenta.

3. Procedura oceny możliwości samostanowienia osoby z niepełnosprawnością – osób ubezwłasnowolnionych i nieubezwłasnowolnionych

Procedura powinna uwzględniać aktualny stan prawny, w tym istniejące instytucje prawne, w szczególności ubezwłasnowolnienie. Powinna także uwzględniać planowane zmiany w polskim systemie prawnym, w szczególności dotyczące likwidacji instytucji ubezwłasnowolnienia i wprowadzenia nowych rozwiązań prawnych mających zabezpieczyć osoby, które wymagają wsparcia przy podejmowaniu decyzji i dokonywaniu czynności prawnych.

3.1. Procedura w oparciu o aktualny stan prawny

Zarządca, a także Protektor, o ile nie pełnią funkcji opiekuna prawnego lub kuratora osoby częściowo ubezwłasnowolnionej, powinni współpracować z opiekunem prawnym lub kuratorem. Zarządca na bieżąco ma informować

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Fundatora, opiekuna prawnego (kuratora) oraz Beneficjenta o stanie finansów specjalnego funduszu wsparcia. Opiekun prawny (kurator) przy udziale Beneficjenta ustala z Zarządcą zasady (termin, częstotliwość, sposób) przekazywania środków pieniężnych z funduszu wsparcia na rzecz Beneficjenta, o ile nie zgłosi w tym zakresie zastrzeżeń Fundator. Na żądanie sądu opiekuńczego, Beneficjenta oraz opiekuna prawnego (kuratora) Zarządca jest zobowiązany do udostępniania dokumentacji związanej z prowadzonym funduszem wsparcia, a także do umożliwienia wykonywania kopii lub fotokopii tej dokumentacji.

W przypadku kiedy Beneficjent nie jest ubezwłasnowolniony, Zarządca powinien na bieżąco informować Fundatora, Beneficjenta, a także osoby, które Beneficjent upoważni na piśmie do uzyskiwania informacji, o aktualnym stanie funduszu wsparcia. Beneficjent w porozumieniu z osobami, które upoważnił, ustala z Zarządcą zasady (termin, częstotliwość, sposób) przekazywania środków pieniężnych z funduszu wsparcia na rzecz Beneficjenta, o ile nie zgłosi w tym zakresie zastrzeżeń Fundator. Na żądanie sądu opiekuńczego, Beneficjenta, a także osoby, którą upoważni na piśmie, Zarządca jest zobowiązany do udostępniania dokumentacji związanej z prowadzonym funduszem wsparcia oraz do wykonywania kopii lub fotokopii tej dokumentacji.

3.2. Procedura w przypadku likwidacji instytucji ubezwłasnowolnienia w polskim systemie prawnym

Procedura ta będzie pochodną wprowadzonych do systemu prawnego nowych rozwiązań prawnych, które zastąpią instytucję ubezwłasnowolnienia. Na chwilę obecną należy wskazać, iż nowa procedura powinna być oparta na następujących założeniach:

- w centrum zainteresowania wszystkich podmiotów zaangażowanych

Ministerstwo Rodziny
i Polityki Społecznej

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

w dany fundusz wsparcia będzie Beneficjent, dla którego dany fundusz zostanie utworzony,

- Beneficjent będzie na bieżąco, w sposób zrozumiały, informowany o wszystkich kwestiach związanych z funkcjonowaniem specjalnego funduszu wsparcia,
- Beneficjent oraz asystenci prawni lub inne osoby wspierające Beneficjenta będą mieli prawo dostępu do dokumentacji związanej z prowadzonym specjalnym funduszem wsparcia,
- Beneficjent będzie miał realny wpływ na sposób wydatkowania dochodów pochodzących ze specjalnego funduszu wsparcia, o ile nie będzie to sprzeczne z zasadami określonymi przez Fundatora. Beneficjent funduszu, w zależności od potrzeby, będzie mógł uzyskać odpowiednie wsparcie ze strony Zarządcy, Protektora lub asystenta prawnego w zakresie sposobu wydatkowania środków pochodzących z funduszu.

4. Analiza sytuacji finansowej Beneficjentów instrumentu – Specjalnego funduszu wsparcia

Ocena sytuacji finansowej Beneficjenta SFW pozwoli na nakreślenie możliwych scenariuszy zarządzania mieniem oraz wybór strategii inwestycyjnej. Analiza sytuacji finansowej Beneficjenta instrumentu wymaga określenia i podsumowania potrzeb Beneficjenta i cyklicznych wydatków związanych z ich zaspokojeniem. Te potrzeby/wydatki powinny zostać porównane z dochodami, którymi dysponuje Beneficjent, oraz mieniem, które może być przeznaczone na zaspokajanie wyżej wymienionych potrzeb w przyszłości, poprzez jego wniesienie do SFW przez Fundatora. Należy dodać, że wskazanie szczegółowych dochodów i wydatków Beneficjenta nie ma na celu uszczuplenia innych otrzymywanych świadczeń, a ocenę płynności Beneficjenta przed utworzeniem SFW.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Analiza finansowa musi zostać przeprowadzona każdorazowo w przypadku utworzenia SFW lub przekształcenia FW na SFW. Powinna ona opierać się na diagnozie i analizie:

1. wpływów – regularnych i nieregularnych, którymi dysponuje Beneficjent (załącznik nr 2 – Tabela 1);
2. wydatków, gdzie celem jest objęcie diagnozą wszystkich wydatków Beneficjenta wraz z uwzględnieniem wydatków nieprzewidzianych (załącznik nr 2 – Tabela 1);
3. sytuacji finansowej Beneficjenta w zakresie jego płynności poprzez weryfikację jego zobowiązań finansowych (załącznik nr 2 – Tabela 2);
4. składników majątku Fundatora o charakterze prywatnym (załącznik nr 2 – Tabela 3, 4, 5), które mogą być wniesione do FW, oraz majątku wykorzystywanego w działalności gospodarczej (o ile taka jest prowadzona).

W przypadku SFW, gdzie Beneficjentem jest osoba z niepełnosprawnością, musi zostać określony (a więc poddany pewnej analizie, na przykład przybliżonej wycenie) majątek (aktywa), który Fundator (oczywiście dobrowolnie) przekazuje do SFW.

Należy dokonać porównania sumy cyklicznych dochodów Beneficjenta z sumą wydatków związanych z funkcjonowaniem Beneficjenta oraz zaspokojeniem jego potrzeb (załącznik nr 2 – Tabela 1). Wynik tego porównania pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy konieczne do poniesienia wydatki będą mogły zostać pokryte z cyklicznych dochodów, czy też nadwyżka wydatków nad wyżej wskazanymi wpływami wymagać będzie pokrywania ich ze składników mienia wniesionych do SFW przez Fundatora.

Istotnymi aspektami tej analizy są stopień płynności finansowej wyżej

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

wymienionych składników mienia oraz wysokość zobowiązań finansowych Beneficjenta (załącznik nr 2 – Tabela 2).

Istotne jest sprawdzenie, czy Beneficjent posiada zobowiązania finansowe i jaka jest ich wartość. Może mieć to kluczowe znaczenie dla Fundatora przy podjęciu decyzji, jakie mienie wnieść do Funduszu. Przeanalizowanie struktury i wartości zobowiązań finansowych pozwoli sprawdzić płynność finansową Beneficjenta oraz odpowiedzieć na pytania:

- czy wartość mienia pozwala na przedterminową spłatę zobowiązań finansowych?
- jak szybko można tej spłaty dokonać, biorąc pod uwagę stopień płynności finansowej posiadanych składników mienia?
- czy bardziej racjonalna jest możliwie najszybsza spłata zobowiązań finansowych, aby nie ponosić dalszych wydatków związanych z ich obsługą (na przykład spłat rat/odsetek), czy też utrzymanie niektórych zobowiązań finansowych i dalsza ich obsługa (stopniowa spłata)?

W wielu przypadkach utrzymywanie zobowiązań Beneficjenta i ich obsługa (spłata) już po utworzeniu SFW będą nieracjonalne finansowo. Stąd analiza tychże zobowiązań i decyzja co do ich spłaty powinna poprzedzać decyzje dotyczące tworzenia SFW i składników mienia wnoszonych do SFW.

Przedterminowa spłata zobowiązań Beneficjenta przez Fundatora może odbyć się na przykład w formie darowizny.

Podczas analizy składników mienia prywatnego Fundatora przekazywanego do SFW pomocne jest podzielenie tych składników na te o charakterze finansowym oraz niefinansowym (rzeczowym) (załącznik nr 2 – Tabela 3, 4, 5).

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Przy analizie składników mienia, które mogą być wniesione do SFW, istotną kwestią jest stopień ich płynności finansowej, czyli odpowiedź na pytanie, jaki okres jest potrzebny na spieniężenie poszczególnych składników mienia, aby uniknąć znaczących strat z powodu pospiesznej ich sprzedaży. Ma to szczególne znaczenie w sytuacji, w której dochody Beneficjenta i otrzymywane przez niego wsparcie są niewystarczające do pokrycia niezbędnych wydatków związanych z utrzymaniem Beneficjenta i zaspokojeniem jego potrzeb. W opisanym przypadku wartość składników mienia wniesionych do SFW, których stopień płynności finansowej jest dobry, powinna pokrywać nadwyżkę wydatków nad wpływami (tj. dochodami) w okresie co najmniej 1 roku.

Przykładowym prostym narzędziem do analizy stopnia płynności składników mienia, które mogą być wniesione do SFW, jest ich podział na 3 grupy:

- składniki wysokopłynne, czyli takie, które mogą być zamienione na środki pieniężne w ciągu maksymalnie 1 miesiąca,
- składniki płynne, czyli takie, które można spieniężyć w ciągu maksimum 1 roku (bez ponoszenia znaczących strat z tego tytułu),
- składniki pozostałe, czyli te o niskiej płynności lub niepłynne.

Osobnym elementem analizy jest odpowiedź na pytanie, czy wnoszone do SFW będzie mienie wykorzystywane przez Fundatora w działalności gospodarczej. Pytanie to jest zasadne niezależnie od charakteru i formy wykonywania tej działalności, to jest na przykład czy jest to działalność wykonywana osobiście, czy jest to działalność o charakterze rolniczym, czy prowadzona jest ona przez osobę fizyczną, czy też w formie spółki kapitałowej. Kluczowa jest odpowiedź na pytanie, czy działalność ta będzie bez zmian kontynuowana po utworzeniu SFW, ale nie przez SFW, jeśli ta działalność nie będzie mogła być prowadzona w związku z ograniczeniami w prowadzeniu działalności gospodarczej w ramach

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

SFW. W sytuacji, w której w tym zakresie nastąpią istotne zmiany, niezbędne jest podjęcie decyzji o sposobie dalszego postępowania, na przykład o sprzedaży/dzierżawie lub likwidacji/wygaszeniu tej działalności. W zależności od formy i charakteru prowadzonej działalności możliwa jest jej sprzedaż/dzierżawa jako „funkcjonującego biznesu” albo likwidacja (wygaszenie) i późniejsza sprzedaż składników majątku wykorzystywanych w działalności gospodarczej celem zasilenia SFW środkami pieniężnymi uzyskanymi z tej sprzedaży. W tym ostatnim przypadku potrzebne jest zaewidencjonowanie składników mienia (aktywów) wykorzystywanych w działalności gospodarczej oraz zobowiązań (pasywów) związanych z tą działalnością. Wśród aktywów należy wziąć pod uwagę na przykład wartości niematerialne i prawne, środki trwałe i inne aktywa rzeczowe, takie jak budynki/lokale, grunty, maszyny, urządzenia, środki transportu, narzędzia, przyrządy, wyposażenie i inne ruchomości oraz należności i aktywa finansowe. Wśród pasywów potrzebna jest przede wszystkim analiza wszelkich zobowiązań, w tym zobowiązań wobec instytucji finansowych, na przykład z tytułu kredytów, leasingu czy faktoringu.

Analiza sytuacji finansowej Beneficjenta instrumentu musi być ściśle powiązana z przeprowadzeniem analizy potrzeb obecnych i przyszłych.

Środki z SFW w przypadku niewystarczającej płynności bieżącej Beneficjenta mogą być konsumowane na potrzeby egzystencjalne oraz potrzeby wyższego rzędu. O kwocie i sposobie transferu środków może decydować w szczególności Fundator w umowie (statucie) lub Zarządca.

Podsumowując, przeprowadzenie analizy finansowej w odniesieniu do sytuacji Beneficjenta i planowanego utworzenia SFW pozwala ustalić między innymi:

- czy dochody i inne wpływy na rzecz Beneficjenta pokrywają niezbędne

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

wydatki na utrzymanie i zaspokojenie potrzeb,

- jaka jest wartość i struktura mienia planowanego do wniesienia do SFW,
- jak ma się wartość mienia (po spłacie wyżej wskazanych zobowiązań) do kwoty wydatków netto, które będą musiały być ponoszone na rzecz Beneficjenta (po odliczeniu dochodów),
- przez jaki okres wyżej wymieniona kwota wydatków netto znajduje pokrycie w wartości mienia planowanego do wniesienia do SFW,
- czy w przewidywanym horyzoncie czasowym funkcjonowania SFW potrzeby Beneficjenta będą mogły być zrealizowane z mienia, które zostanie wniesione do SFW.

Odpowiedź na te pytania pozwala Fundatorowi na zaplanowanie, w jaki sposób SFW powinien funkcjonować, a w szczególności jakie kwoty wydatków netto będą transferowane na rzecz Beneficjenta w okresie funkcjonowania SFW. Dyspozycje w tym zakresie Fundator może zawrzeć w dokumencie powołującym SFW, określając tym samym zadania Zarządcy w tym zakresie.

5. Sposoby weryfikacji potrzeb materialnych i społecznych osoby z niepełnosprawnością

Pierwsza diagnoza potrzeb powinna być sporządzona przed powołaniem FW/SFW (także w przypadku przekształcenia SW w SFW). Rozpoznanie/ocena potrzeb na tym etapie dokonywana jest przez Fundatora lub Fundatora z Beneficjentem, jeżeli sytuacja prawna i zdrowotna Beneficjenta na to pozwala. Dopuszcza się możliwość weryfikacji potrzeb Beneficjenta przez sąd opiekuńczy.

Udział Beneficjenta w diagnozie potrzeb jest obligatoryjny, jednakże zakres uzależniony jest od jego sytuacji zdrowotnej. Zastrzega się, iż w przypadku kiedy nie ma przeszkód zdrowotnych, Beneficjent powinien zawsze uczestniczyć w procesie analizy potrzeb. Przy analizie potrzeb materialnych i społecznych Beneficjenta specjalnego funduszu należy zapewnić aktywny udział Beneficjenta

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

specjalnego funduszu, a gdy nie jest to możliwe, jego opiekuna prawnego lub kuratora, jeśli jest ustanowiony, oraz każdej innej osoby wskazanej przez te osoby.

Po utworzeniu FW/SFW diagnoza potrzeb może być sporządzana przez:

- 1) Fundatora (za życia Fundatora, jeżeli przewidział to w statucie);
- 2) Zarządcę.

Dopuszcza się możliwość współpracy podmiotów w zakresie diagnozy potrzeb (Fundator, Zarządca) w trakcie istnienia FW/SFW.

Diagnoza potrzeb powinna być przeprowadzana w formie stacjonarnej (wypełnienie arkuszy oceny potrzeb) lub online (wypełnienie arkuszy oceny potrzeb zdalnie, o ile Beneficjent wyraża na to zgodę oraz posiada niezbędne elektroniczne narzędzia do przeprowadzenia analizy zdalnie).

W przypadku takiej konieczności należy dopuścić tłumacza języka migowego do uczestnictwa w analizie potrzeb oraz zapewnić dostęp do dokumentów drukowanych pismem Braille'a. Beneficjent może posługiwać się metodami komunikacji alternatywnej AAC.

W celu analizy potrzeb Beneficjenta dopuszcza się dołączenie do kręgu osób odpowiedzialnych za przygotowanie diagnozy potrzeb Beneficjenta specjalisty ds. rehabilitacji, pracownika socjalnego lub terapeuty, na przykład z placówki, z której Beneficjent na co dzień korzysta. Dopuszcza się również uczestnictwo w procesie opracowania diagnozy potrzeb kuratora, opiekuna prawnego, a docelowo, w przypadku likwidacji ubezwłasnowolnienia, osób wspierających podejmowanie decyzji przez Beneficjenta, bez rozszerzania podmiotów uprawnionych do przygotowania analizy.

W zależności od wybranego wariantu podmiotów uczestniczących w diagnozie

Ministerstwo Rodziny
i Polityki Społecznej

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

potrzeb wskazanych w punktach 1-2 za bezpieczeństwo zgromadzonych danych odpowiada osoba przechowująca dane, co zostanie zapisane w umowie FW. Odpowiada za to Zarządca.

Analiza sytuacji materialnej i społecznej Beneficjenta wymaga przedstawienia danych na temat:

- 1) dochodów – arkusz wskazujący różne źródła dochodu – jest to działanie celowe, by wypełniająca osoba nie pominęła żadnego źródła dochodu;
- 2) potrzeb – arkusz wskazujący realne i potencjalne potrzeby (pierwszej potrzeby, niezbędne, konieczne do codziennego funkcjonowania) (załącznik nr 3 – Tabela 6);
- 3) otrzymywania różnego rodzaju wsparcia (załącznik nr 3 – Tabela 7);
- 4) perspektywy na przyszłość, rozwijania pasji, udziału w zajęciach dodatkowych, potrzeb duchowych, itp.

Diagnoza potrzeb musi uwzględniać następujące obszary potrzeb:

- 1) podstawowe potrzeby życiowe (mieszkalnictwo, wyżywienie, odzież, leki);
- 2) potrzeby w obszarze niezależnego życia, między innymi asystencja osobista, dostosowanie mieszkania do indywidualnych potrzeb;
- 3) potrzeby związane ze sprzętem, urządzeniami, technologiami;
- 4) potrzeby związane z transportem i przemieszczaniem się;
- 5) potrzeby w obszarze rehabilitacji fizycznej i psychologicznej;
- 6) potrzeby w obszarze komunikacji werbalnej i pozawerbalnej;
- 7) potrzeby w obszarze pracy zawodowej i edukacji;
- 8) potrzeby w obszarze opieki zdrowotnej;
- 9) potrzeby w zakresie pogarszającego się stanu zdrowia;
- 10) potrzeby w zakresie opieki psychologicznej;
- 11) potrzeby w zakresie kontaktów społecznych;

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

- 12) potrzeby w zakresie rekreacji, wypoczynku, uczestnictwa w życiu kulturalnym;
- 13) dodatkowe potrzeby finansowe – o charakterze spontanicznym.

Weryfikacja potrzeb osoby z niepełnosprawnością powinna następować poprzez badanie ankietowe, poszerzony wywiad lub wywiad środowiskowy (załącznik nr 3 – Tabela 6). Należy wziąć pod uwagę ogólną trudną sytuację materialną rodziny osoby z niepełnosprawnością, która często zawęża pole widzenia, skłania do ograniczenia potrzeb do podstawowych, co wskazuje duży poziom zniechęcenia dostępną ofertą wsparcia. Analizując dane, warto wziąć pod uwagę, czy wskazania były przemyślane. Nie należy wykluczać, że rzeczywista skala potrzeb może być znacznie wyższa od zadeklarowanej.

Zweryfikowanie potrzeb Beneficjenta jest niezbędne, by nie pominąć istotnych kwestii życiowych bez obawy o zawężanie potrzeb beneficjenta do spraw podstawowych, szczególnie w przypadku osób z niepełnosprawnością intelektualną. W procesie decyzyjnym Beneficjent powinien współdziałać z Zarządcą i/lub Fundatorem. Jeżeli między nimi będzie rozbieżność co do decyzji w zakresie finansowania potrzeb Beneficjenta, można wykorzystać drogę sądową lub wsparcie Protektora.

Podsumowując, diagnoza potrzeb osoby z niepełnosprawnością – potencjalnego Beneficjenta FW/SFW – powinna być wykonywana cyklicznie, minimum 1 raz w roku, a częściej w przypadku wystąpienia okoliczności, które wymagają przyspieszonego dokonania weryfikacji diagnozy. Trzeba założyć, że z upływem czasu zwiększa się zapotrzebowanie na usługi opieki medycznej (w tym zapewnienie właściwych leków) i pielęgnacyjne.

W przypadku Beneficjenta – osoby z niepełnosprawnością – należy wskazać

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

różne rodzaje wsparcia finansowego i niefinansowego, zgodnie z załącznikiem nr 3 – Tabela 7.

6. Sposób zarządzania majątkiem osoby z niepełnosprawnością i kontrola zarządu

6.1. Prawa i obowiązki Fundatora

1. Wydzielenie części bądź całości mienia i przekazanie tego mienia do funduszu wsparcia (w zarząd Zarządcy).
2. Określenie celu i wskazanie Beneficjenta/Beneficjentów, na rzecz którego/których ustanowiony jest fundusz wraz z nazwą funduszu.
3. Wskazanie Zarządcy i Protektora, a także ich kolejnych następców, o ile będzie taka wola i możliwość.
4. Określenie sposobu zarządzania funduszem przez Zarządcę, w tym sposobu inwestowania.
5. Określenie uprawnień Zarządcy i Protektora.
6. Podpisanie umowy (statutu) funduszu w formie aktu notarialnego.
7. Określenie, czy fundusz jest odwoływalny czy nieodwoływalny.
8. Wskazanie sposobu zakończenia działalności funduszu i określenie, co stanie się z majątkiem (jeżeli pozostanie) po zakończeniu działalności Funduszu, wskazanie czasu trwania funduszu (na czas określony/nieokreślony).
9. Określenie w statucie warunków korzystania z funduszu przez Beneficjenta.
10. Określenie sposobu powołania i odwołania Zarządcy i Protektora.
11. Prawo do powiększenia majątku funduszu przez Fundatora.
12. Wystąpienie do sądu w przypadku powstania sporów między Fundatorami.
13. Określenie zasad wynagradzania Zarządcy i Protektora.
14. Wprowadzanie zmian w umowie (statucie) funduszu wsparcia.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

6.2. Prawa i obowiązki Beneficjenta

1. Wyznaczenie Beneficjenta przez Fundatora w umowie (statucie) funduszu.
2. Wyrażenie zgody na bycie Beneficjentem.
3. Spełnienie przez Beneficjenta warunków wyznaczonych w umowie (statucie) funduszu przez Fundatora celem skorzystania z funduszu.
4. Prawo żądania od Zarządcy przekazywania wsparcia na rzecz Beneficjenta zgodnie z wolą Fundatora celem zaspokojenia potrzeb Beneficjenta.
5. Nieodwołalne zrzeczenie się prawa do czerpania korzyści z funduszu.
6. Prawo do współdecydowania z Zarządcą o sposobie zarządzania funduszem.
7. Wskazanie kandydatów na następców Zarządcy i Protektora.
8. Zwracanie się do Zarządcy i Protektora z wnioskiem o przejrzyste i zrozumiałe wyjaśnienie czynności przez nich podejmowanych w zakresie zarządzania majątkiem przekazanym na FW/SWF, a także stanu majątku, niezależnie od ewentualnego ubezwłasnowolnienia Beneficjenta.
9. Prawo do korzystania z funduszu wsparcia jest prawem osobistym Beneficjenta i prawem niezbywalnym.

6.3. Prawa i obowiązki Zarządcy

1. Wyrażenie zgody na przyjęcie obowiązków Zarządcy i zaakceptowanie upoważnienia do zarządzania majątkiem zgodnie z wytycznymi Fundatora i przepisami prawa.
2. Zgłoszenie funduszu do Krajowego Rejestru Sądowego.
3. Zarządzanie majątkiem zgodnie z wytycznymi Fundatora.
4. W przypadku zarządzania specjalnym funduszem wsparcia – cykliczna weryfikacja potrzeb życiowych Beneficjenta – osoby z niepełnosprawnością.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

5. Przekazywanie wsparcia na potrzeby Beneficjenta.
6. Możliwość powołania Zarządcy przez sąd, gdy Fundator nie wypełnia tego obowiązku (na wniosek osoby, która ma w tym interes prawny – na przykład Beneficjenta).
7. Umożliwienie Protektorowi sprawowania kontroli nad działalnością Zarządcy, w tym umożliwienie kontroli, udostępnianie dokumentów, rachunków, informacji, sprawozdań na żądanie Protektora lub innej instytucji ustawowo uprawnionej.
8. Wystąpienie do sądu z wnioskiem o rozwiązanie funduszu wsparcia, jeżeli osiągnięcie celu, dla którego Fundusz został utworzony, jest niemożliwe, szczególnie z powodu okoliczności nieznanymi Fundatorowi.
9. Wystąpienie do sądu z wnioskiem o zmianę umowy (statutu) funduszu, jeżeli – pozostając w zgodzie z pierwotną intencją założyciela – cel funduszu można osiągnąć w inny sposób lub w przypadku możliwości przyniesienia Beneficjentowi większej korzyści.
10. Podjęcie czynności zmierzających do wykreślenia FW z Krajowego Rejestru Sądowego w przypadku upływu czasu, na który fundusz ustanowiono, lub osiągnięcia celu, dla którego powołano fundusz.
11. Złożenie wniosku o wykreślenie funduszu z Krajowego Rejestru Sądowego.
12. Prawo do wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji Zarządcy, o ile prawo takie zostanie przyznane Zarządcy w umowie (statucie) ustanowionej przez Fundatora.
13. Obowiązek wyjaśniania w sposób zrozumiały Beneficjentowi czynności podejmowanych przez Zarządcę na majątku funduszu.
14. Współpraca z Beneficjentem oraz z osobami wspierającymi (w przypadku likwidacji ubezwłasnowolnienia z osobą wspierającą, a do czasu uchylecia instytucji ubezwłasnowolnienia także z opiekunem prawnym/kuratorem

Ministerstwo Rodziny
i Polityki Społecznej

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

osoby częściowo ubezwłasnowolnionej w zakresie przekazywania dochodów i ich wydatkowania).

15. Umocowanie Zarządcy do występowania przed wszystkimi organami państwowymi, samorządowymi, korporacyjnymi, arbitrażowymi, bankami, sądami i wszelkimi innymi instytucjami.

6.4. Prawa i obowiązki Protektora

1. Wyrażenie zgody na ustanowienie w charakterze Protektora.
2. Sprawowanie nadzoru nad działaniami Zarządcy i prawidłowością przekazywania środków na potrzeby Beneficjenta.
3. Upoważnienie do kontroli dokumentów Zarządcy, dotyczących zarządzania funduszem.
4. Wystąpienie do Fundatora bądź sądu o odwołanie Zarządcy w przypadku stwierdzenia działań sprzecznych z wolą Fundatora lub sprzecznych z prawem bądź nakazanie albo zakazanie Zarządcy określonego postępowania.
5. Wystąpienie do sądu z wnioskiem o rozwiązanie funduszu wsparcia, jeżeli osiągnięcie celu, dla którego fundusz został ustanowiony, jest niemożliwe, szczególnie z powodu okoliczności nieznanych Fundatorowi.
6. Wystąpienie do sądu z wnioskiem o zmianę umowy (statutu) funduszu, jeżeli – pozostając w zgodzie z pierwotną intencją założyciela – cel funduszu można osiągnąć w inny sposób lub w przypadku możliwości przyniesienia Beneficjentowi większej korzyści.
7. Powołanie nowego Zarządcy w przypadku odwołania dotychczasowego Zarządcy i niemożności powołania nowego Zarządcy przez Fundatora.
8. Tymczasowe zarządzanie funduszem wsparcia do czasu ustanowienia nowego Zarządcy (przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy).

Ministerstwo Rodziny
i Polityki Społecznej

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

9. Współdziałanie z Zarządcą w wyjaśnianiu w sposób zrozumiały Beneficjentowi czynności podejmowanych przez Zarządcę na majątku funduszu.
10. Prawo do wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji, o ile wynagrodzenie takie jest przewidziane w umowie (statucie) przez Fundatora.

Schemat powiązań pomiędzy uczestnikami FW przedstawiony został poniżej (zobacz rys. 1).

Ministerstwo Rodziny
i Polityki Społecznej

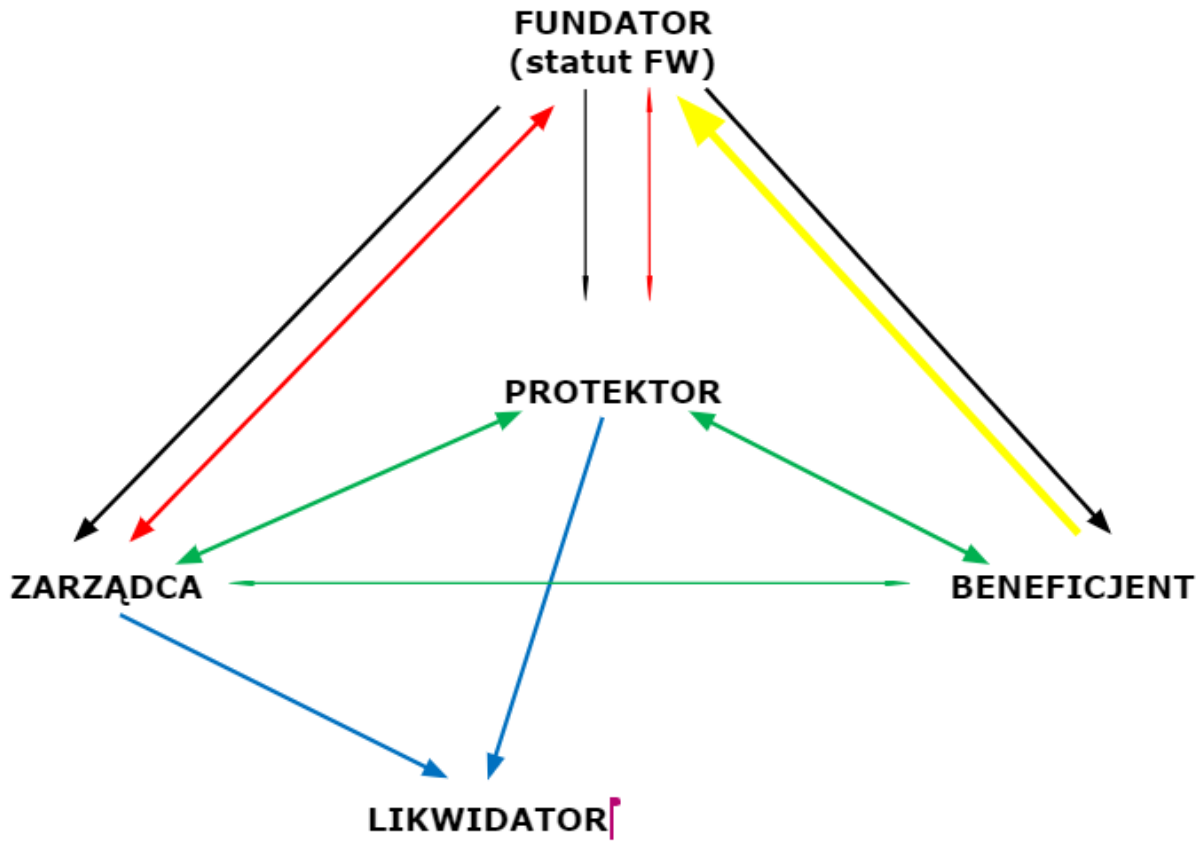

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Schemat powiązań pomiędzy uczestnikami Funduszu wsparcia

LEGENDA:

- powołanie w statucie przez Fundatora
- umowy między Fundatorem a Zarządcą i Protektorem
- współpraca między Zarządcą, Protektorem i Beneficjentem
- powołanie Likwidatora po zakończeniu działalności FP, którym będzie Protektor bądź Zarządca
- wyrażenie zgody na bycie Beneficjentem funduszu

Rys. 1. Schemat powiązań pomiędzy uczestnikami funduszu wsparcia

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

6.5. Podmioty uprawnione do zarządzania majątkiem

W przypadku majątku znajdującego się w FW osobami/podmiotami uprawnionymi do zarządzania tym majątkiem są osoby/podmioty pełniące funkcję Zarządcy lub (w ściśle określonych przypadkach) funkcję Protektora.

Zarządcą lub Protektorem może być:

1. niekarana sądownie, posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych osoba fizyczna mająca wykształcenie prawnicze bądź ekonomiczne i minimum pięcioletnie doświadczenie zawodowe w zakresie usług finansowych, powierniczych, księgowych lub prawnych oraz wykonująca zawód zaufania publicznego jako adwokat, radca prawny, notariusz, biegły rewident, licencjonowany doradca podatkowy lub aktuariusz;
2. osoba prawna, w tym fundacja bądź stowarzyszenie rejestrowe – współnikami, członkami bądź pracownikami takiej osoby prawnej muszą być osoby fizyczne o kwalifikacjach wskazanych w punkcie 1;
3. w przypadku specjalnego funduszu wsparcia Zarządcą lub Protektorem może być także małżonek, rodzeństwo, zstępni lub wstępni Beneficjenta, osoby pozostające w stosunku przysposobienia oraz osoby bliskie Beneficjentowi zaakceptowane przez Fundatora.

7. Dozwolone obszary inwestowania i zasady ich gwarantowania

Wymienione poniżej instrumenty inwestycyjne stanowią ogólne wskazanie możliwych obszarów inwestowania, nie mają charakteru rekomendacji w zakresie treści przyszłej ustawy o FW.

O specyfice i charakterze przyjętego planu finansowego i inwestycyjnego decydować może Fundator (za życia), Beneficjent samodzielnie lub w asyście Zarządcy i/lub asystenta prawnego i/lub Pełnomocnika.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Nadrzędne jest ustalenie celu finansowego przez Fundatora oraz przewidywanego horyzontu czasowego niezbędnego, aby utworzony FW spełnił swoją funkcję. W przypadku FW dedykowanego Beneficjentowi, który jest osobą z niepełnosprawnością, najczęściej celem będzie długoterminowe zapewnienie utrzymania Beneficjenta oraz zaspokojenie jego potrzeb. W przypadku, gdy wydatki związane z tym celem przewyższają wpływy, to jest cykliczne dochody oraz inne formy wsparcia otrzymywane przez Beneficjenta, zadaniem Zarządcy (osoby zarządzającej FW) będzie zapewnienie pokrycia nadwyżki tych wydatków nad wpływami z majątku wniesionego do FW przez Fundatora.

W sytuacji, w której przewidywany horyzont czasowy funkcjonowania FW powoduje, że majątek wniesiony do FW nie wystarczy na realizację wyżej wskazanego celu, konieczna jest redefinicja potrzeb Beneficjenta, tak aby ograniczyć wydatki związane z ich realizacją.

Co do zasady, FW dedykowane Beneficjentom będącym osobami z niepełnosprawnością powinny, ze względu na swój cel, charakteryzować się konserwatywną polityką inwestycyjną. Celem zapewnienia ciągłości realizacji potrzeb Beneficjenta i bieżącego opłacania wydatków konieczne jest zapewnienie pokrycia kwoty tych wydatków inwestycjami o dobrym stopniu płynności finansowej. Chodzi o uniknięcie sytuacji, w której uregulowanie bieżących wydatków wymagać będzie przyspieszonej likwidacji lub sprzedaży inwestycji mało płynnych, co może łączyć się z dotkliwymi stratami.

Konserwatywna polityka inwestycyjna powinna być realizowana poprzez ulokowanie przeważającej części aktywów FW w instrumenty finansowe z gwarancją pełnej ochrony zainwestowanego kapitału (na przykład nie mniej niż 80% aktywów FW). Dalsza strategia inwestycyjna zależy od preferencji zarządzających majątkiem oraz ich akceptacji ryzyka.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Instrumentami finansowymi o niskim ryzyku mogą być na przykład: środki pieniężne zdeponowane w bankach, na rachunkach bieżących i oszczędnościowych, lokatach terminowych i innych instrumentach lokacyjnych oraz detaliczne obligacje skarbowe, zapewniające 100% gwarancji kapitału. Dążąc do wyeliminowania sytuacji, kiedy Zarządca mógłby doprowadzić do znaczącego uszczuplenia aktywów, dopuszcza się, by kapitał inwestowany w instrumenty nieobjęte gwarancją ochrony kapitału stanowił mniejszą część środków (aktywów) FW/SFW (na przykład do 20%).

Wyższy poziom ryzyka wiąże się z takimi inwestycjami jak na przykład: fundusze inwestycyjne akcji, metale, surowce, towary, akcje (lub inne instrumenty udziałowe) nienotowane na rynku publicznym, akcje notowane na rynku publicznym, inwestycje w zakup nieruchomości, inne inwestycje alternatywne (na przykład sztuka).

Bezpieczeństwo środków pieniężnych zdeponowanych w bankach zapewnia Bankowy Fundusz Gwarancyjny do kwoty 100.000 euro. W sytuacji, gdy wartość aktywów FW/SFW zdeponowanych w bankach przewyższa tę kwotę, zasadna jest dywersyfikacja ryzyka poprzez lokowanie środków w różnych bankach.

Zasady ochrony, którą gwarantuje Bankowy Fundusz Gwarancyjny, reguluje ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji.

Zasady obliczania kwoty gwarantowanej są następujące:

- A. kwota gwarantowana ustalana jest według stanu środków deponenta na dzień spełnienia warunku gwarancji wobec banku lub kasy (wraz z naliczonymi na początek tego dnia odsetkami);
- B. kwota gwarantowana obliczana jest od sumy środków

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

pieniężnych ulokowanych na wszystkich rachunkach (na przykład lokatach terminowych, rachunkach bieżących, rachunkach oszczędnościowo-rozliczeniowych) jednej osoby oraz jej należności w danym banku lub kasie;

C. w przypadku rachunku wspólnego każdemu ze współposiadaczy przysługuje odrębna kwota gwarancji;

D. w przypadku rachunku wsparcia każdemu z powierzających przysługuje odrębna kwota gwarancji;

E. w przypadku rachunku firmy inwestycyjnej, na którym zdeponowane są środki pieniężne powierzone przez jej klientów, każdemu z nich przysługuje odrębna kwota gwarancji.

W zakresie inwestycji na rynku kapitałowym Beneficjent oraz osoby uposażone mogą dochodzić swoich praw na podstawie zapisów ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi:

Jednostki uczestnictwa funduszu inwestycyjnego na podstawie art. 111 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi:

1. W razie śmierci uczestnika funduszu inwestycyjnego otwartego fundusz jest obowiązany na żądanie:

1) osoby, która przedstawi rachunki stwierdzające wysokość poniesionych przez nią wydatków związanych z pogrzebem uczestnika – odkupić jednostki uczestnictwa uczestnika zapisane w rejestrze uczestników funduszu do wartości nieprzekraczającej kosztów urządzenia pogrzebu, zgodnie ze zwyczajami przyjętymi w danym środowisku, oraz wypłacić tej osobie kwotę uzyskaną z tego odkupienia,

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

2) osoby, którą uczestnik wskazał funduszowi w pisemnej dyspozycji – odkupić jednostki uczestnictwa uczestnika zapisane w rejestrze uczestników funduszu do wartości nie wyższej niż przypadające na ostatni miesiąc przed śmiercią uczestnika funduszu dwudziestokrotne przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku, ogłaszane przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, oraz nieprzekraczającej łącznej wartości jednostek uczestnictwa zapisanych w rejestrze uczestnika oraz wypłacić tej osobie kwotę uzyskaną z tego odkupienia.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy jednostek uczestnictwa zapisanych we wspólnym rejestrze uczestnika i innej osoby;

3. Kwoty oraz jednostki uczestnictwa niewykupione przez fundusz, odpowiednio do wartości, o których mowa w ust. 1, nie wchodzi do spadku po uczestniku;

4. Dyspozycja, o której mowa w ust. 1 pkt 2, może być w każdym czasie przez uczestnika zmieniona lub odwołana.

Przy tworzeniu ustawy o FW w zakresie SFW rekomenduje się rozważenie możliwości partycypacji Skarbu Państwa w dofinansowaniu SFW, tak jak w wypadku pracowniczych planów kapitałowych. Powyższa rekomendacja przedstawia możliwość dopłaty do zakładanego funduszu z budżetu Państwa. Takie działanie mogłoby być czynnikiem wpływającym na decyzje o założeniu SFW. Ponadto rekomendujemy, żeby majątek zgromadzony w SFW podlegał ochronie Skarbu Państwa w zakresie wskaźnika inflacyjnego.

8. Zasady przystępowania do instrumentu oraz dziedziczenia zgromadzonych aktywów

Fundusz może być powołany za życia Fundatora, ale może być też powołany na wypadek jego śmierci w testamencie notarialnym. Fundatorem może być tylko

Ministerstwo Rodziny
i Polityki Społecznej

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

osoba fizyczna, która swój majątek chce przeznaczyć na wskazany w statucie FW cel. Fundatorem może być każda osoba fizyczna, jeśli tylko dysponuje dostatecznymi środkami, aby utworzyć FW. W niniejszym projekcie instrumentu przewidziano minimalną wartość mienia wnoszonego przez Fundatora do FW w wysokości 100.000 (sto tysięcy) złotych. Przekazanie majątku do specjalnego funduszu wsparcia wyłącza majątek z masy spadkowej po śmierci Fundatora. W przypadku funduszu wsparcia wyłączenie majątku z masy spadkowej następuje po 10 latach od przekazania mienia do funduszu. Majątek ten może wrócić do majątku Fundatora po śmierci Beneficjenta. Fundator w statucie FW musi wskazać, jak rozporządzić majątkiem FW po jego śmierci i po śmierci Beneficjenta. Fundator w statucie musi wskazać, jakie ma być przeznaczenie pozostałego w funduszu majątku po rozwiązaniu i wykreśleniu funduszu z KRS.

Fundator decyduje o utworzeniu FW i przeniesieniu swego majątku w części lub w całości do tego funduszu oraz wskazuje, czy jego rozporządzenie w tym zakresie jest odwoływalne, czy też nie. Wolą Fundatora może być, by funduszu nie można było nigdy odwołać. Fundator może jednak przewidzieć w statucie FW odwrotną sytuację. Może też wskazać w statucie, w jakich sytuacjach – nawet po jego śmierci – można odwołać postanowienia statutu. Takim rozwiązaniem mogą być zainteresowani na przykład spadkobiercy Fundatora. Wskazać także należy, że nie tylko wola Fundatora jest decydująca w tym zakresie. Również Beneficjent FW może samodzielnie podjąć decyzję, iż rezygnuje ze statusu Beneficjenta i profitów, jakie łączą się z tym statusem. Jako że jest to niekorzystne z założenia rozporządzenie Beneficjenta (działa on na swą szkodę), w przypadku specjalnego funduszu wsparcia rezygnacja musi być – zgodnie z propozycjami – poprzedzona wyrażeniem zgody przez sąd na takie działanie.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

9. Sposób wprowadzenia instrumentu do systemu

Opracowywany instrument z uwagi na całkowitą odrębność proponowanych przepisów, jak i zapewnienie całościowego rozwiązania dla proponowanego instrumentu prawnego musi być wprowadzony odrębną ustawą. Za takim rozwiązaniem przemawia też waga problematyki i oczekiwania społeczne, zwłaszcza wśród rodzin osób z niepełnosprawnością. Ustawa będzie regulować powołanie, organizację, funkcjonowanie, występowanie (rozwiązywanie i likwidację) funduszu wsparcia oraz prawa i obowiązki Fundatora, Zarządcy, Beneficjenta, Protektora. Powinna zawierać również niezbędne zmiany w obecnie obowiązujących przepisach.

Wdrożenie instrumentu powinno nastąpić jak najszybciej i powinno być poprzedzone kampanią medialną/społeczną, szczególnie nasiloną wśród rodziców osób z niepełnosprawnością.

10. Dokumenty wdrożeniowe

W ramach prac nad instrumentem opracowano wzory dokumentów, które usprawnią wdrażanie Funduszy wsparcia. Dokumenty wdrożeniowe przedstawiono w następujących załącznikach:

- załącznik nr 1 – Wzory umów z Zarządcą i Protektorem;
- załącznik nr 2 – Dokumenty analizy finansowej, w tym:

Tabela 1. Dochody i wydatki beneficjenta

Tabela 2. Wysokość zobowiązań finansowych Beneficjenta

Tabela 3. Finansowe składniki majątku Fundatora (przekazane do FW lub SFW)

Tabela 4. Rzeczowe składniki majątku Fundatora (przekazane do FW lub SFW)

Tabela 5. Wartości niematerialne i prawne Fundatora (przekazane do FW lub SFW)

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

- załącznik nr 3 – Arkusze oceny potrzeb Beneficjenta, w tym:

Tabela 6. Przykładowy arkusz diagnozy potrzeb osoby z niepełnosprawnością,

Tabela 7. Wybrane formy wsparcia, jakie otrzymuje Beneficjent.

11. Konieczne zmiany legislacyjne

W projektowanej ustawie należy wskazać rozwiązania normatywne niezbędne do wdrożenia instrumentu w ramy polskiego systemu prawnego, włącznie z ich umiejscowieniem w systemie prawnym i ewentualnymi zmianami w przepisach obowiązujących, jeżeli zmiany te będą niezbędne do wdrożenia instrumentu.

Ustawa o Funduszach wsparcia w przepisach końcowych winna regulować zmiany w przepisach obowiązujących, dotyczące:

1. powołania do życia Rejestru funduszy wsparcia poprzez wpis do Krajowego Rejestru Sądowego;
2. konieczności ustanowienia funduszu wsparcia wyłącznie w postaci aktu notarialnego – zmiana ustawy Prawo o notariacie;
3. warunków wyłączenia majątku funduszu wsparcia z masy spadkowej Fundatora – zmiana w Kodeksie cywilnym – księga czwarta spadki;
4. wyłączenia majątku funduszu wsparcia z własności Fundatora – zmiana w Kodeksie cywilnym;
5. uchwalenia przepisów pozwalających na rozstrzygnięcia sądowe w przypadku spraw spornych dotyczących funduszu wsparcia (możliwość odwoływania się w sytuacjach spornych do sądu) – zmiana w Kodeksie postępowania cywilnego;
6. zmian w systemie podatkowym, zezwalających na „bezpodatkowe” przekazanie majątku do specjalnego funduszu wsparcia oraz „bezpodatkowe” zarządzanie tym majątkiem i generowanie przychodów z tego majątku;

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

7. zmian w ustawach regulujących poszczególne świadczenia dla osób z niepełnosprawnością, takich jak na przykład ustawa o rencie socjalnej, których zapisy wyłączałyby zaliczenie do przychodów, od których zależy zawieszenie prawa do świadczenia, dochodów Beneficjenta z funduszu wsparcia;
8. zmian w ustawie o ochronie danych osobowych, tzw. RODO, brak informacji o rodzaju niepełnosprawności – informacje wrażliwe – w przypadku systemów bankowych prowadzi do misselingu, braku dopasowania produktu do potrzeb lub wykluczenia osób z niepełnosprawnością z życia społecznego w zakresie finansowym.

W zależności od kolejnych ustaleń możliwe będzie rozszerzenie zapisów ustawy o ustanowieniu Funduszu wsparcia i zmian w obowiązujących przepisach pozwalających na uszczegółowienie zapisów ustawy.

12. Koszty związane z wprowadzeniem instrumentu

Koszty związane z wprowadzeniem i funkcjonowaniem funduszu wsparcia i specjalnego funduszu wsparcia:

- a) wynagrodzenie Zarządcy i Protektora wypłacane z majątku FW, zgodnie z jego warunkami lub w inny sposób – zgodnie z wolą Fundatora,
- b) koszty wynagrodzenia innych osób wskazanych przez Zarządcę – jeśli będą konieczne, finansowane z wynagrodzenia Zarządcy, jeśli takie wynagrodzenie zostało przewidziane,
- c) zmniejszone wpływy do budżetu państwa z tytułu podatku PIT i CIT – zwolnienia podatkowe dla Beneficjentów SFW,
- d) zwolnienie z kosztów sądowych postępowań dotyczących specjalnego funduszu wsparcia – konieczność ponoszenia tych kosztów przez Skarb Państwa,

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

e) konieczność ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów związanych z rozszerzeniem rejestrów Krajowego Rejestru Sądowego – obowiązkowe wpisy funduszy wsparcia do KRS. Fundusze wsparcia nie mogą być wpisywane do już istniejących rejestrów przedsiębiorców, fundacji, stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych czy samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej. Utworzenie funduszu winno być odnotowywane w odrębnym rejestrze, do którego wpływałyby także wszystkie zgłoszenia dokonywanych zmian statutów, sprawozdania z badań przeprowadzanych przez audytorów, jak również wnioski o rozwiązanie funduszu. Z tych powodów konieczne jest uwzględnienie wydatków, jakie Skarb Państwa będzie musiał ponieść na opracowanie i wdrożenie instrumentu Fundusze wsparcia.

13. Opis pilotażu

Pilotaż instrumentu Fundusze powiernicze przeprowadzono w terminie od marca 2022 r. do 31 stycznia 2023 r. Pilotaż realizowany był na terenie całego kraju w powiązaniu z testowaniem instrumentu Standardy funkcjonowania Warsztatów Terapii Zajęciowej (dalej WTZ), w związku z którym prowadzono działania w 72 WTZ.

Do realizacji pilotażu zatrudniono m.in. głównych ekspertów ds. Funduszy powierniczych, specjalistów merytorycznych oraz trenerów prowadzących warsztaty oraz konsultacje indywidualne. Kadra przeprowadzająca warsztaty posiadała wykształcenie i doświadczenie zawodowe prawnicze lub finansowe.

Wsparcie dla uczestników pilotażu obejmowało:

1. Udział w 6-godzinny stacjonarnym warsztacie
2. Konsultacje indywidualne
3. Pogłębione konsultacje indywidualne

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Pierwszym działaniem w zakresie realizacji pilotażu było przeprowadzenie szkolenia dla trenerów prowadzących warsztaty i konsultacje indywidualne. Przed rozpoczęciem warsztatów wydano Vademecum z najważniejszymi informacjami dot. Funduszy powierniczych, które otrzymał każdy uczestnik warsztatu, celem utrwalenia wiedzy po odbytym spotkaniu.

Następnie rozpoczęła się realizacja warsztatów w wyłonionych do pilotażu WTZ. Ich uczestnicy rekrutowani byli spośród rodziców i bliskich uczestników WTZ oraz innych osób wspierających osoby z niepełnosprawnością. Łącznie zrealizowano 71 warsztatów w WTZ oraz 5 dodatkowych, niepowiązanych z wdrażaniem Standardów funkcjonowania WTZ. Była to odpowiedź na zainteresowanie udziałem w nich osób uczestniczących w Projekcie w ramach innych instrumentów, które nie mogły uczestniczyć w warsztatach organizowanych w WTZ między innymi ze względu na ich lokalizację, ograniczenia lokalowe i możliwości czasowe.

Zrealizowano również nagranie warsztatu w wersji filmowej. Taka forma przekazu treści umożliwiła osobom zainteresowanym, które z różnych powodów nie mogły wziąć udziału w warsztacie stacjonarnym, zapoznanie się z instrumentem i uzyskanie przydatnych informacji. Po zapoznaniu się z nagraniem możliwe było pełne uczestnictwo w dalszych etapach wsparcia, czyli konsultacjach indywidualnych. Nagranie jest zamieszczone na stronie internetowej projektu (<https://wlaczeniespoleczne.pl/vademecum>).

Z uwagi na specyfikę informacji, jakie musiał przekazać potencjalny fundator oraz nowatorstwo instrumentu, niezbędne było indywidualne podejście do uczestników pilotażu. W związku z tym przeprowadzono konsultacje indywidualne, które obejmowały m.in. analizę potrzeb beneficjenta, analizę sytuacji finansowej beneficjenta i jego rodziny oraz analizę majątku

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

potencjalnego fundatora przy wykorzystaniu formularzy opracowanych przez ekspertów.

Kolejnym etapem pilotażu były pogłębione konsultacje indywidualne. Obejmowały one utworzenie statutu Funduszu oraz projektów umów z Zarządcą i Protektorem. Był to końcowy etap wsparcia dla uczestnika.

Łącznie wsparciem objęto 907 osób, w tym 279 osób wzięło udział w konsultacjach indywidualnych. Zrealizowano 740 godzin konsultacji indywidualnych oraz pogłębionych konsultacji indywidualnych.

Szczegółowe zestawienie informacji liczbowych w podziale na Partnerów społecznych przedstawia tabela poniżej.

Tabela. Zestawienie informacji liczbowych dotyczących pilotażu instrumentu Fundusze wsparcia w podziale na Partnerów społecznych

	PSONI	Fundacja im. Królowej Polski św. Jadwigi
Uczestnicy ogółem	475 osób	432 osoby
Podział uczestników ze względu na płeć	19% mężczyzn 81% kobiet	18% mężczyzn 82% kobiet
Liczba zrealizowanych warsztatów	36	40
Uczestnicy konsultacji indywidualnych	153 osoby	126 osób
Zrealizowane godziny konsultacji indywidualnych	248 h	240 h
Zrealizowane godziny pogłębionych konsultacji indywidualnych	126 h	126 h

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Kluczowe wnioski i rekomendacje wynikające z przeprowadzonego pilotażu:

- Instrument jest częścią większej, trwałej zmiany na rzecz polepszenia warunków funkcjonowania OzN i osób wspierających.
- Instrument powinien zawierać wyraźne wskazanie, że skorzystanie z niego wiąże się z długotrwałym i ciągłym procesem edukacji prawnej i ekonomicznej wszystkich interesariuszy. Należy podkreślić, że w odniesieniu do ekonomii instrument jest produktem, a fundator posiadającym swoje prawa konsumentem (nie odbiorcą czy biorcą).
- W instrumencie powinno zostać zapewnione szeroko rozumiane wsparcie i konsulting służący temu, by decyzja o skorzystaniu z funduszy była jak najbardziej świadoma i faktycznie stanowiła najlepszą dla konkretnej rodziny z OzN ścieżkę jej wspierania. Równie ważne jest to, by wyraźnie podkreślać poufność procesu zawiązywania funduszu.
- Należy wyraźnie podkreślić w instrumencie ograniczenia (np. związane ze stanem posiadania potencjalnych fundatorów) dotyczące jego wykorzystania.
- Dla Funduszy powierniczych powinna zostać wypracowana specjalistyczna, budząca zaufanie, niewykorzystywana dotąd w polskim prawie nazwa.
- Vademecum powinno zawierać możliwie dużo praktycznych przykładów wykorzystania funduszy.
- Promocja funduszy powinna być prowadzona wielotorowo i wielokanałowo zarówno wśród środowiska OzN, jak i wszelakich operatorów tego instrumentu (m. in. instytucje polityki społecznej, środowisko prawnicze, środowisko ekonomistów).

Pełny raport z ewaluacji pilotażu instrumentów wypracowanych w projekcie „Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób

Ministerstwo Rodziny
i Polityki Społecznej

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

niepełnosprawnych” jest dostępny na stronie internetowej:
www.wlaczemiespoleczne.pl.

Doświadczenia zdobyte w trakcie realizacji pilotażu oraz wnioski z procesu badawczego były na bieżąco gromadzone i znajdują swój wyraz w obecnym kształcie opisu instrumentu. W związku ze wskazanymi powyżej rekomendacjami zmieniono nazwę instrumentu z Fundusze powiernicze na Fundusze wsparcia. Jednocześnie proponuje się przeprowadzenie szeroko zakrojonej kampanii społecznej propagującej proponowane rozwiązanie prawne, jakim są Fundusze wsparcia.

Podsumowanie

Opracowanie instrumentu, jakim jest fundusz wsparcia i zawarty w nim specjalny fundusz wsparcia, jest (jak wspomniano na wstępie) odpowiedzią na wyrażane od lat potrzeby potencjalnych Beneficjentów, w tym osób z niepełnosprawnością, ich rodzin i opiekunów. Podstawową troską rodziców dzieci z niepełnosprawnością bardzo często jest los ich potomków, gdy oni nie będą w stanie dalej udzielać im wsparcia. Fundusz wsparcia będzie instytucjonalnym sposobem rozwiązania ich problemu. Dzięki ustawowo gwarantowanym zabezpieczeniom oraz profesjonalnemu zarządzaniu mieniem Fundator może poczuć się bezpiecznie, zabezpieczając przyszłość Beneficjenta.

Fundusz wsparcia ze względu na nadrzędny cel jego ustanowienia, jakim jest zaspokojenie potrzeb Beneficjentów, jest instrumentem elastycznym, pozwalającym na dostosowanie do wymogów sytuacji. Fundusz wsparcia jest szansą na zaspokojenie nie tylko potrzeb bytowych i rehabilitacyjnych, ale również emocjonalnych i społecznych.

Zapewnienie bezpiecznej przyszłości Beneficjentom, a zwłaszcza objętym specjalnym funduszem wsparcia osobom z niepełnosprawnościami, wraz

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

z rozwojem innych zaplanowanych instrumentów wsparcia, jak Wspierane podejmowanie decyzji czy usługi w ramach Mobilnego doradcy włączenia społecznego, pozwoli tym osobom na godne i maksymalnie niezależne życie w społeczności lokalnej, przyczyniając się do wzmocnienia procesu deinstytucjonalizacji w Polsce.

Autorzy niniejszej rekomendacji wskazują, iż powiązanie specjalnego funduszu wsparcia z innymi instrumentami wsparcia powinno być oparte na założeniach wynikających z Konwencji. Fundusz wsparcia, dzięki swojemu celowi, może służyć osobom z niepełnosprawnością do realizacji ich praw w zakresie wyboru warunków życia, sprawowania kontroli nad własnym życiem lub pełnego uczestnictwa w społeczności, jaką wybiorą.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Załącznik nr 1 – Wzory umów z Zarządcą i Protektorem

UMOWA ZLECENIA Z ZARZĄDCĄ

Zawarta w roku pomiędzy
....., zwanym dalej „**Fundatorem**”,
a
....., zwanym dalej „**Zarządcą**”.

Umowa zostaje zawarta na podstawie art. ustawy z dnia
o Funduszu wsparcia oraz o specjalnym funduszu wsparcia.

§ 1

1. Fundator oświadcza, iż tworzy fundusz wsparcia / specjalny fundusz wsparcia o nazwie, zwany dalej „Funduszem”, którego Beneficjentem ustanawia
2. Siedzibą Funduszu będzie
3. Fundator oświadcza, że celem Funduszu jest
4. Fundator przekazał na Fundusz następujące mienie:
 - 1)
 - 2)
 - 3)
5. Fundator ustanawia niniejszy Fundusz na czas nieokreślony/określony do dnia
6. Fundator oświadcza, iż Fundusz jest nieodwoływalny/odwoływalny/pod następującymi warunkami

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

7. Fundator oświadcza, że Protektorem sprawującym kontrolę nad działaniami Zarządcy ustanowił

8. W przypadku niemożności sprawowania przez Zarządcę swych obowiązków i to z jakiegokolwiek powodu Fundator ustanawia kolejnym Zarządcą

§ 2

1. oświadcza, iż spełnia wszystkie wymogi do pełnienia funkcji Zarządcy, o których mowa w art. ustawy o funduszu wsparcia oraz o specjalnym funduszu wsparcia.

2. oświadcza, iż przyjmuje funkcję Zarządcy Funduszu.

§ 3

1. Z tytułu pełnienia funkcji Zarządcy Fundator przyznaje wynagrodzenie w kwocie (słownie:) miesięcznie.

2. Wynagrodzenie będzie płatne do 10. dnia każdego miesiąca na konto wskazane przez Zarządcę.

§ 4

Do obowiązków Zarządcy należy w szczególności:

- 1) zgłoszenie Funduszu do Krajowego Rejestru Sądowego;
- 2) zarządzanie majątkiem zgodnie z wytycznymi Fundatora;
- 3) przekazywanie wsparcia na potrzeby Beneficjenta;
- 4) umożliwienie Protektorowi sprawowania kontroli nad działalnością Zarządcy, w tym umożliwienie kontroli, udostępnianie dokumentów, rachunków, informacji, sprawozdań na żądanie Protektora lub innej instytucji ustawowo uprawnionej;

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

- 5) wystąpienie do sądu z wnioskiem o rozwiązanie Funduszu, jeżeli osiągnięcie określonego celu, dla którego Fundusz został utworzony, jest niemożliwe, szczególnie z powodu okoliczności nieznanych Fundatorowi;
- 6) wystąpienie do sądu z wnioskiem o zmianę statutu Funduszu, jeżeli – pozostając w zgodzie z pierwotną intencją założyciela – cel Funduszu można osiągnąć w inny sposób lub w przypadku możliwości przyniesienia Beneficjentowi większej korzyści;
- 7) zakończenie działalności Funduszu. Podjęcie czynności zmierzających do wykreślenia Funduszu z KRS w przypadku upływu czasu, na który Fundusz ustanowiono, lub osiągnięcia celu, dla którego powołano Fundusz;
- 8) złożenie wniosku o wykreślenie Funduszu z Krajowego Rejestru Sądowego;
- 9) wyjaśnianie w sposób zrozumiały Beneficjentowi czynności podejmowanych przez Zarządcę na majątku powierniczym;
- 10) współpraca z Beneficjentem oraz z osobami wspierającymi (w przypadku likwidacji ubezwłasnowolnienia z osobą wspierającą), a do czasu uchylecia instytucji ubezwłasnowolnienia także z opiekunem prawnym/kuratorem osoby częściowo ubezwłasnowolnionej w zakresie przekazywania dochodów i ich wydatkowania;
- 11) występowanie przed wszystkimi organami państwowymi, samorządowymi, korporacyjnymi, arbitrażowymi, bankami, sądami i wszelkimi innymi instytucjami.

§ 5

W przypadku likwidacji Funduszu zgromadzony majątek Funduszu ma być przeznaczony na

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

§ 6

1. Umowa niniejsza została sporządzona w trzech jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla Fundatora, Zarządcy i celem zgłoszenia w Krajowym Rejestrze Sądowym.
2. Dla ważności jakichkolwiek zmian lub uzupełnień w niniejszej umowie niezbędne jest zachowanie formy aktu notarialnego.
3. W sprawach nieobjętych tekstem niniejszej umowy mają zastosowanie odpowiednie przepisy:
 - 1) Ustawy z dnia o funduszu wsparcia oraz o specjalnym funduszu wsparcia;
 - 2) Statutu Funduszu
4. Każda ze **Stron** oświadcza, iż przeczytała osobiście niniejszą umowę, w pełni ją rozumie i akceptuje, na dowód czego składa poniżej swoje własnoręczne podpisy.

FUNDATOR

ZARZĄDCA

Ministerstwo Rodziny
i Polityki Społecznej

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

UMOWA ZLECENIA Z PROTEKTOREM

Zawarta w roku pomiędzy
....., zwanym dalej „**Fundatorem**”, a
....., zwanym dalej „**Protektorem**”.

Umowa zostaje zawarta na podstawie art. ustawy z dnia
o Funduszu wsparcia oraz o specjalnym funduszu wsparcia.

§ 1

1. Fundator oświadcza, iż tworzy fundusz wsparcia / specjalny fundusz wsparcia o nazwie zwany dalej „Funduszem”, którego Beneficjentem ustanawia
2. Siedzibą Funduszu będzie
3. Fundator oświadcza, że celem Funduszu jest
4. Fundator przekazał na Fundusz następujące mienie:
 - 1)
 - 2)
 - 3)
5. Fundator ustanawia niniejszy Fundusz na czas nieokreślony/określony do dnia
6. Fundator oświadcza, iż Fundusz jest nieodwoływalny/odwoływalny/pod następującymi warunkami
7. Fundator oświadcza, że Zarządcą Funduszu ustanowił
8. W przypadku niemożności sprawowania przez Protektora swych obowiązków i to z jakiegokolwiek powodu Fundator ustanawia kolejnym Protektorem

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

§ 2

1. oświadcza, iż spełnia wszystkie wymogi do pełnienia funkcji Protektora, o których mowa w art. ustawy o Funduszu wsparcia oraz o specjalnym funduszu wsparcia.
2. oświadcza, iż przyjmuje funkcję Protektora Funduszu.

§ 3

1. Z tytułu pełnienia funkcji Protektora Fundator przyznaje wynagrodzenie w kwocie (słownie:) miesięcznie.
2. Wynagrodzenie będzie płatne do 10. dnia każdego miesiąca na konto wskazane przez Protektora.

§ 4

Do obowiązków Protektora należy w szczególności:

- 1) sprawowanie nadzoru nad działaniami Zarządcy i prawidłowością przekazywania środków na potrzeby Beneficjenta;
- 2) kontrola dokumentów Zarządcy w zakresie zarządzania Funduszem;
- 3) wystąpienie do Fundatora bądź sądu o odwołanie Zarządcy Funduszu w przypadku stwierdzenia działań sprzecznych z wolą Fundatora lub prawem bądź nakazanie albo zakazanie Zarządcy określonego postępowania;
- 4) wystąpienie do sądu z wnioskiem o rozwiązanie Funduszu, jeżeli osiągnięcie celu, dla którego Fundusz został ustanowiony, jest niemożliwe, szczególnie z powodu okoliczności nieznanymi Fundatorowi;
- 5) wystąpienie do sądu z wnioskiem o zmianę statutu Funduszu, jeżeli – pozostając w zgodzie z pierwotną intencją założyciela – cel Funduszu można osiągnąć w inny sposób lub w przypadku możliwości przyniesienia

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Beneficjentowi większej korzyści;

- 6) tymczasowe zarządzanie Funduszem do czasu ustanowienia nowego Zarządcy przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy;
- 7) współdziałanie z Zarządcą w wyjaśnianiu w sposób zrozumiały Beneficjentowi czynności podejmowanych przez Zarządcę na majątku wsparcia;
- 8) dokonywanie przeglądu pojawiających się nowych instrumentów wsparcia Beneficjenta.

§ 5

1. Umowa niniejsza została sporządzona w trzech jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla Fundatora, Protektora i celem zgłoszenia w Krajowym Rejestrze Sądowym.
2. Dla ważności jakichkolwiek zmian lub uzupełnień w niniejszej umowie niezbędne jest zachowanie formy aktu notarialnego.
3. W sprawach nieobjętych tekstem niniejszej umowy mają zastosowanie odpowiednie przepisy:
 - 1) Ustawy z dnia o Funduszu wsparcia oraz o specjalnym funduszu wsparcia;
 - 2) Statutu Funduszu
4. Każda ze **Stron** oświadcza, iż przeczytała osobiście niniejszą umowę, w pełni ją rozumie i akceptuje, na dowód czego składa poniżej swoje własnoręczne podpisy.

FUNDATOR

PROTEKTOR

Ministerstwo Rodziny
i Polityki Społecznej

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Załącznik nr 2 – Dokumenty analizy finansowej, w tym:

Tabela 1. Dochody i wydatki beneficjenta (miesięczne)

Kategoria	Ogółem	Gospodarstwo domowe	
		Beneficjent	Pozostali członkowie gospodarstwa domowego w przypadku SFW (jeśli są)
Dochód rozporządzalny			
W tym wybrane dochody:			
Dochód z pracy najemnej			
Dochód z działalności gospodarczej / prowadzonej na własny rachunek			
Dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie			
Dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych (świadczenia pieniężne)			
Dochód ze świadczeń rodzinnych (zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna)			
Świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji			
Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej, w tym: a) zasiłek stały, b) zasiłek okresowy,			

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

<p>c) zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy, d) zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie, e) pomoc na usamodzielnianie oraz na kontynuowanie nauki, f) świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust.1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach*, g) wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd</p> <p>*jeśli dotyczy</p>			
Inne świadczenia ze środków publicznych			
Pozostałe dochody, w tym:			
Odsetki otrzymywane od kredytów i pożyczek			
Alimenty otrzymywane			
Dochody z najmu			
Pomoc finansowa ze strony rodziny			
Pomoc finansowa z organizacji pozarządowych, organizacji kościelnych i wyznaniowych			
Inne dochody			

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Dochody łącznie:			
Wydatki			
W tym:			
Żywność i napoje			
Odzież i obuwie			
Inne towary i usługi konsumpcyjne			
Użytkowanie mieszkania i opłaty			
Lekarstwa			
Opieka zdrowotna			
Rehabilitacja			
Rekreacja, edukacja, kultura			
Spłata rat kredytów, pożyczek			
Raty leasingowe / z tytułu wynajmu długoterminowego			
Alimenty płacone			
Inne wydatki			
Rezerwa na nieprzewidziane wydatki			
Wydatki łącznie:			

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Tabela 2. Wysokość zobowiązań finansowych Beneficjenta(w PLN)

Rodzaj zobowiązania	Wysokość zobowiązania w momencie jego powstania(podpisania umowy)	Wysokość zobowiązania do spłaty na dzień sporządzania spisu	Aktualna wysokość raty	Uwagi
Kredyty i pożyczki gotówkowe w bankach				
Pożyczki w innych podmiotach niż banki (np. firmy pożyczkowe)				
Kredyty w rachunku bieżącym (limit w koncie)				
Karty kredytowe				
Kredyty i pożyczki hipoteczne				
Leasing / wynajem długoterminowy				
Inne zobowiązania finansowe(np. pożyczki u rodziny, znajomych, niezapłacone alimenty)				
Zobowiązania ogółem:				

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Tabela 3. Finansowe składniki majątku Fundatora (przekazane do FW lub SFW)

Rodzaj aktywów	Wartość w PLN*	Uwagi
Gotówka		
Środki pieniężne na rachunkach bankowych		
Lokaty bankowe		
Środki zgromadzone na rachunkach oszczędnościowych		
Środki ulokowane w innych produktach bankowych (np. lokaty strukturyzowane, lokaty w połączeniu z funduszami)		
Środki pieniężne na pozostałych typach rachunków (np. maklerskich, powierniczych, rejestrowych)		
Skarbowe obligacje detaliczne		
Obligacje notowane na rynku publicznym		
Środki zgromadzone w TFI (zakupione jednostki uczestnictwa)		
Akcje i inne instrumenty udziałowe notowane na rynku publicznym		
Polisy i produkty ubezpieczeniowe z elementem kapitałowym (inwestycyjnym)		
Inne instrumenty dłużne (np. obligacje)		
Inne instrumenty udziałowe (np. akcje, udziały, warranty)		
Inne instrumenty finansowe (np. na waluty, metale/surowce/towary, inne instrumenty pochodne, kryptowaluty)		
Długoterminowe programy emerytalne (np. IKE, IKZE, PPE, PPK)		
Inne finansowe składniki majątku		

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Łączna wartość:		
-----------------	--	--

* Wartość mienia wniesionego do funduszu w postaci walut obcych przelicza się na złote według kursu średniego walut obcych ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień wniesienia mienia do funduszu.

Tabela 4. Rzeczowe składniki majątku Fundatora (przekazane do FW lub SFW)

Rodzaj aktywów	Wartość w PLN	Uwagi
Nieruchomości		
Grunty		
Metale szlachetne		
Dzieła sztuki		
Kosztowności		
Kolekcje (np. monety, znaczki pocztowe, alkohole, klasyczne samochody)		
Inne (możliwe do spieniężenia) ruchomości o istotnej wartości (np. samochody, meble)		
Łączna wartość:		

Tabela 5. Wartości niematerialne i prawne Fundatora (przekazane do FW lub SFW)

Wartości niematerialne i prawne	Wartość w PLN
Łączna wartość:	

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Załącznik nr 3 – Arkusze oceny potrzeb Beneficjenta, w tym:

Tabela 6. Przykładowy arkusz diagnozy potrzeb osoby z niepełnosprawnością

Rodzaj potrzeby	Potrzeba występuje obecnie (TAK/NIE)	Potrzeba będzie występować w przyszłości (TAK/NIE)
podstawowe potrzeby życiowe (mieszkalnictwo, wyżywienie, odzież, leki)		
potrzeby w obszarze niezależnego życia: m.in. asystencja osobista, dostosowanie mieszkania do indywidualnych potrzeb		
potrzeby związane ze sprzętem, urządzeniami, technologiami (np. zakup komputera, specjalistycznego oprogramowania, szkielek powiększających)		
potrzeby związane z transportem i przemieszczaniem się		
potrzeby w obszarze rehabilitacji fizycznej i psychologicznej		
potrzeby w obszarze komunikacji werbalnej i pozawerbalnej		
potrzeby w obszarze pracy zawodowej i edukacji		
potrzeby w obszarze opieki zdrowotnej		
potrzeby w obszarze opieki psychologicznej		

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

potrzeby w zakresie pogarszającego się stanu zdrowia		
potrzeby w zakresie kontaktów społecznych		
potrzeby w zakresie rekreacji, wypoczynku, uczestnictwa w życiu kulturalnym		
dotatkowe potrzeby finansowe – o charakterze spontanicznym		

Tabela 7. Wybrane formy wsparcia, jakie otrzymuje Beneficjent

Rodzaj formy wsparcia	Otrzymywałem/-am w przeszłości (ostatnie 2 lata) (TAK/NIE)	Otrzymuję obecnie (TAK/NIE)	Będę potrzebować tej formy wsparcia w przyszłości (TAK/NIE)
Pomoc finansowa (np. zapomogi, zasiłki, dodatki, dotacje)			
Pomoc doradcza i informacyjna			
Pomoc psychologiczna			
Dofinansowanie różnych form rekreacji, wypoczynku			
Dofinansowanie edukacji, kształcenia			

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Pomoc prawna			
Aktywność społeczna, udział w grupach wsparcia			

Ministerstwo Rodziny
i Polityki Społecznej

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych